MÜÜK

Kuulutuseportaalidest said rahamasinad

"Kui kümme aastat tagasi olid kinnisvarakuulutajad väiksed *start-up*'i mõõtu ettevõtted, siis nüüd on nad totaalsed rahamasinad," ütleb Igor Rõtov. ▶ 4–5

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Reede, 5. mai 2017 nr 86 (5684) **3 eurot**

Teeme teatrit, aga mitte lendude planeerimisel

"Me lendasime aprillis USA-sse esitama menukat etendust " Kes kardab Virginia Woolfi?". Lennupiletid ostsime Estravelist, Baltimaade suurimast lennuagentuurist. Linnateater on juba 20 aastat hinnanud Estraveli professionaalset teenindust ja pakutavat turvatunnet, mida internetist osta ei saa. Kui Sinu reis on oluline, ära jäta seda saatuse hooleks. Ootamatud üllatused sobivad küll teatrilavale, aga mitte Sinu reisikavasse."

Kristiina Hortensia Port ja Argo Aadli, näitlejad

Lennuagentuur • Hotelliagentuur • Reisibüroo
24/7 reisiabi 6 266 266
www.estravel.ee estravel@estravel.ee

estravel

TALLINN CITY THEATRE · TALLINNA LINNATEATER

PUHKEPÄEV

Balletikevad on värvikirev

Vahel tasub ette võtta midagi, mida pole kunagi teinud. Kes pole ealeski balletti vaatamas käinud, võib seda viga mõnel kevadõhtul parandada Jõhvi balletifestivalil või Estonias, kus on laval "Giselle"ja "Onegin". ▶ 12

KOHTUASI

EstateGuru nõuab kohtus töötasu

Ühisrahastusplatvorm EstateGuru nõuab kohtus tasu mehelt, kes küll raha taotles, aga lõpuks lepingut sõlmima ei ilmunud. "Mul ei ole tahtmist maksta 3900 eurot selle eest, et ma laenu soovisin," kõlab teiselt poolelt. ▶ 6–7

INVESTOR

Tesla tulemused tekitavad segadust

Kuigi Tesla kvartalitulemustel polnud viga midagi ja saabus selgus ka uue elektriauto Model 3 tootmise kohta, läks aktsia pärast seda langusesse. Tesla aktsionäride käitumist on raske mõista. ▶ 20–21

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

PÄEVA TEGIJA ▼

Windoori edulugu kildudeks

Klaasfassaadide tootja Windoor kaotas lõplikult kohtuvaidluse, milles püüdis KredEx Krediidikindlustuselt välja nõuda 14 miljonit eurot. Viimane aga keeldus maksmast, viidates, et Windoor sõlmis kindlustuslepingu pettusega. Kõik kohtuastmed leidsid, et KredEx Krediidikindlustus tühistas 2014. aastal Windoori kindlustuslepingud õiguspäraselt ja põhjendatult. Windoori omanik **Mailis Lintlom** leiab, et selline kohtuotsus on ettevõtjate jaoks ohu märk ja otsusel on juures poliitiline maik.

▶ Loe lisaks lk 2

Reede, 5. mai 2017
nr 86 (5684) **3 eurot**

EUR/USD	USD/EUR	EUR/SEK	EUR/RUB	NordPool	Euribor
1,0919 ▲	0,9158 ▼	9,6273 ▲	62,5464 ▼	29,79 ▲	-0,251 ▼

MÜÜK

Kuum kuulutuseäri

Kuulutuseportaalidest on saanud ahvatlevad rahamasinad, mis lähevad müügiks kui soojad saiad, kuid seda vaid juhul, kui nad on oma valdkonna turuliidrid. ▶ 4–5

▲ **Eesti automüügi kroonimata kuningas portaal auto24.ee tahab Margus Tombergi juhtimisel osta motors24.ee, et sisu rikastada.** FOTO: RAUL MEE

LÜHIDALT

Sisseränne ületas väljarännet teist aastat järjest

Täpsustatud andmetel elas 1. jaanuaril Eestis 1 315 635 inimest, mida on 309 inimest vähem kui aasta varem samal ajal, teatas statistikaamet. Rahvaarv vähenes loomuliku iibe tõttu 1339 inimese võrra, kuid suurenes positiivse rändesaldo tõttu 1030 inimese võrra.
Eelmisel aastal oli juba teist aastat järjest rändesaldo positiivne – sisseränne oli suurem kui väljaränne. 2016. aasta jooksul asus Eestisse elama 14 822 inimest ja Eestist lahkus 13 792 inimest. Et välisränne jääb Eesti elanikel tihti registreerimata, siis alates 2015. aasta andmetest võtab statistikaamet lisaks registreeritud rändele arvesse ka registreerimata rännet ning seetõttu on rändevood alates 2015. aastast varasemate aastatega võrreldes suuremad.
Mullu sündis 14 053 ja suri 15 392 inimest. Sündide arv oli suurem kui eelmisel kolmel aastal. Kui vaadata 2016. aasta rahvastikuprotsesse sugude kaupa, siis selgub, et aasta jooksul on meeste arv rahvastikus kasvanud 830 ja naiste arv vähenenud 1139 võrra. 2016. aastal sündis ligi 700 poissi rohkem kui tüdrukuid.

Ehitusuudised.ee
Värsked uudised ehitus- ja kinnisvara-sektorist

KREDIIDIKINDLUSTUS

Windoori edulugu purunes kildudeks

Klaasfassaadide tootja Windoor kaotas lõplikult kohtuvaidluse, milles nõudis KredEx Krediidikindlustuselt 14 miljonit eurot.

MARGE VÄIKENURM
marge.vaikenurm@aripaev.ee

Äripäev

Kõik kohtuastmed leidsid, et KredEx Krediidikindlustus tühistas 2014. aastal Windoori kindlustuslepingud õiguspäraselt ja põhjendatult, sest Windoor kallutas KredExit kindlustuslepingu sõlmimisele pettusega. Kohus otsustas, et KredExil puudub seoses Windoori Kasahstani tehingutega kohustus kindlustushüvitist maksta.

KredEx Krediidikindlustuse juhi Meelis Tambla sõnul algas probleem sellest, et Windoor varjas kindlustuslepingut allkirjastades teadlikult Kasahstanis sõlmitud kõrvalkokkuleppeid.

KredExit kohtus esindanud advokaadibüroo Glikman Alvin vandeadvokaat Paul Keres kommenteeris, et pettusele ei maksa panustada. "Kui ettevõtja püüab omandada riiklikku eksporditagatist valedel eeldustel või varjatud motiividel, siis kannab kindlustusvõtja oma riskid ise," nentis Keres. Tema sõnul lõpetas riigikohtu määrus vaidluse lõplikult.

Otsus jääb arusaamatuks

Windoori juht Mailis Lintlom tunnistab, et talle jääb kohtuotsus arusaamatuks. "Me teame, et ei ole toime pannud pettust ning oleme selle kohta esitanud ka kohtule piisavalt tõendeid," ütles ta ja lisas, et kahjuks on need tõendid jäänud kohtus tähelepanuta.

"Windoor tegi Kasahstanis tööd vastavalt ehituslepingule, kuid tellija nende eest ei tasunud," selgitas Lintlom.

Oma tööde eest tasu nõudnud Windoor sai õiguse Stockholmi vahekohtus, kus tellijalt mõisteti Windoori kasuks välja ligi 23 miljonit eurot. Lintlomi sõnul on Kasahstani tellija asunud Windoori tarnitud klaasfassaade hoonele paigaldama ja tööd on juba lõppjärgus. "See tõendab, et tööd olid kvaliteetsed ja vastasid lepingule ja et Windoor oli sõlminud ehituslepingu, mitte investeerimislepingu," rõhutas Lintlom.

Kuna riigikohtu otsus on lõplik, siis mõtleb Lintlom nüüd, kuidas edasi liikuda. "Eesti kohtutes meil rohkem seda vaidlust pidada ei ole võimalik," nentis Lintlom. "On äärmiselt kurb, et Eesti riigi tagatisega kindlustus ei tööta ja ettevõtjad ei saa sellega riskide maandamisel arvestada."

Lintlom märgib, et see kohtulahend mõjutab edaspidi kindlasti oluliselt meie ärikeskkonda.

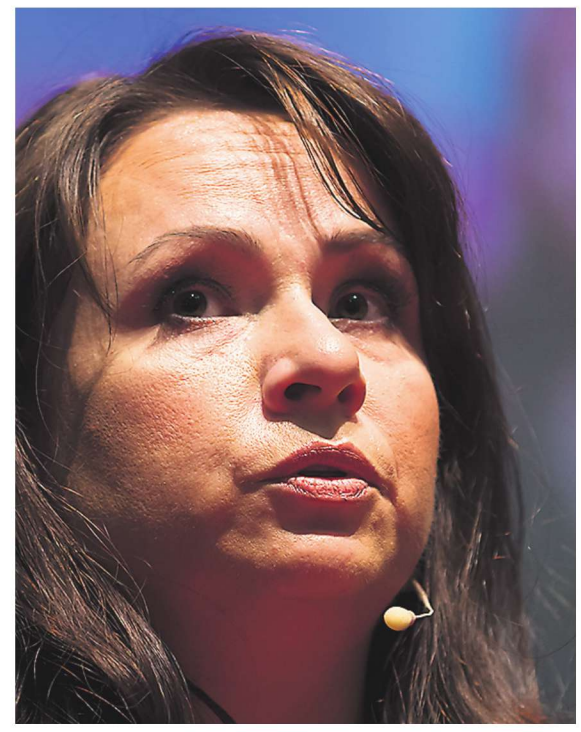

▲ **Windoori juhi Mailis Lintlomi sõnul näitab kohtulahend, et KredExi peale ei saa kindel olla.** FOTO: EIKO KINK

TAUST

Vaidluse lugu

Windoor sõlmis 2012. aastal lepingu, et valmistada Kasahstani välisministeeriumi tellimusel Astanasse hiiglasliku rahvusvahelise äri- ja konverentsihoone klaas- ja alumiiniumkonstruktsioonid. Projekti eripära oli 720 päeva ehk kahe aasta pikkune maksetähtaeg. Lepingu maht oli 25 miljonit eurot. Kuna ettevõte ei suutnud sellist maksetähtaega üksi pakkuda, siis võttis ta appi kaks panka.
Pankade finantseerimise eeldus oli krediidikindlustus, mis katab kahju, kui ostja jätab kas maksejõuetuse või poliitilise riski tõttu arved maksmata.
Riskide maandamiseks ning Swedbankilt ja Nordea Pangalt toetuse saamiseks sõlmiski Windoor kindlustuslepingu KredExiga. KredEx aga tühistas lepingu, viidates, et Windoor on lepingu sõlminud pettuse teel.

Lintlom: pigem poliitiline otsus

KredExile kohtus lõplikult alla jäänud Windoori omanik Mailis Lintlom leiab, et tegemist on ettevõtjatele ohu märgiga ja otsusega, millel juures poliitiline maik.

Omal ajal soovitasid pangad Windooril eelistada KredExit, sest see kuulub Eesti riigile. "See on lisarisk, mida peavad ettevõtjad hindama hakkama – kui tõenäoline on võita kohtuvaidlust, kui vastamisi on riiklikud huvid ja eraettevõtja," ütles Lintlom ja meenutas, et Windoori teine valik olnuks aastaid tagasi Šveitsi kindlustusselts. "Oleksime pidanud riskid rahvusvahelises ja kogemustega ettevõttes kindlustama."

Millised olid kohtuvaidluses Windoori kaitse nõrgad kohad? "Meil ei olnud neid. Meie hinnangul oli tegu pigem poliitilise otsusega, sest jõustunud kohtuotsuses on tegemist ulatusliku materiaal- ja menetlusõiguse normide rikkumisega," selgitas Lintlom.

Pärast kaks eelnevat kohtuastet läbi käinud vaidlust jättis riigikohus menetlusse võtmata Windoori kaebuse KredEx Krediidikindlustuse kindlustuslepingu tühistamise pärast. Riigikohus nõustus ringkonnakohtu ja maakohtu otsusega ega rahuldanud Windoori nõuet saada kindlustushüvitist.

"Me ei ole petnud. Oleme koos pankadega jätkuvalt seisukohal, et Windoor ei ole esitanud valeandmeid ega tegelnud kindlustuspettusega," rääkis Lintlom, kes on juba läinud sügisest ette valmistanud 23 miljoni euroni ulatuvat nõuet kasahhide vastu Washingtoni vahekohtus.

Lintlom ei arva, et tegi Kasahstani projekti valides valesti, sest kõik tollased märgid näitasid, et Kasahstani pool käitub õiguskuulekalt.

"Loomulikult!" nentis Lintlom, et tüli KredExiga on mõjutanud koostööd tellijatega. "Meil on bilansis auk. On jõustunud Stockholmi vahekohtu otsus, aga selle katteks ei ole meil täna raha."

Laiemas plaanis ei anna Lintlomi sõnul viimase astme kohtu otsus asja mitte menetlusse võtta Windoorile pankrotipõntsu. "Toimime nii, nagu toimime," lausus Lintlom ja lisas, et Windoor on näiteks seotud järgmisel aastal lõppeva Helsingi keskraamatukogu ehitusega.

JURA XS9 espressomasin Sinu kontorisse

XS9 soovituslik maksimaalne jõudlus - 60 tassi päevas.

Hinnaga

1849€+km

Seadme ostuga kaasa kingitused: piimakülmik, suur oamahuti ja 10 kg Gourmet kohviube

Too oma vana espressomasin meile, saad kogu komplekti 15% SOODSAMALT.

Külasta meie Kohvikeskuse poode:

Tartu
Riia 35, avatud E-R 9-17
telefon: 74 22 966
e-mail: info@joogiekspert.ee

Tallinn
Uus-Tatari 23, avatud E-R 10.30-17
telefon: 662 55 11
e-mail: info@kohvikeskus.ee

Rakvere
Tallinna 16, avatud E-R 8.30-16.30
telefon: 322 30 30
e-mail: virumaa@joogiekspert.ee

Pärnu
Pae 1, avatud E-R 9-17
telefon: 44 60 434
e-mail: parnu@joogiekspert.ee

Joogiekspert oü

toimetaja Harry Tuul
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee

Eesti Meedia juht Sven Nuutmann kinnnitab, et kuulutuseportaalid on kindlasti midagi, mille poole vaadata. FOTO: JAANUS LENSMENT / POSTIMEES / SCANPIX

MEEDIA

Portaalid kui rahamasinad

Märtsis omanikku vahetanud Auto24 suurendab turuosa ja ostab portaalid Motors24 ja Autoinfo. Kuulutuseportaalid on muutunud kuumaks kaubaks, mille nimel käib turul kibe võitlus.

ELIISA MATSALU
eliisa.matsalu@aripaev.ee

Äripäev

Pisut üle kahe kuu tagasi ostis Balti riskikapitalifirma BaltCap autokuulutuseportaalide turuliidri Auto24. Tehingule ihus hammast ka Eesti Meedia, kelle juht Sven Nuutmann oli portaalist ilma jäädes üllatunud, et tehing üldse toimus – tema sõnul küsis Auto24 tollane omanik Sanoma Baltics portaali eest liiga kõrget hinda.

Auto24 juhi Margus Tombergi sõnul paelus neid Motors24.ee portaali sisu, milleks on peamiselt videod proovisõitudest. Plaan on kahe portaali sisu integreerida. "Oleme juba ammu vaadanud, et neil on hea ajakirjanduslik sisu. Aastaid oleme neid tähele pannud," ütles Tomberg. Kuigi tehingu hinda ta öelda ei saanud, ütles ta, et tegu oli pigem tagasihoidliku müügihinnaga.

Auto24 omaniku BaltCapi partner Oliver Kullman lisas, et kuulutuseportaalidega on viimastel aastatel omajagu tehinguid tehtud. "Kui vaadata, et digitaalne meedia on kasvav trend, siis eks need pilgud sinnapoole ikka lähevad," ütles ta. Kuigi Kullmani sõnul ei ole BaltCapil lähiajal uusi oste välja kuulutada, hoiavad nad huviga turul toimuval silma peal.

Äripäeva peadirektor Igor Rõtov ütles, et kui investoril on võimalik osta kuulutuseportaalide turu liider, on talle head näitajad garanteeritud. Tema sõnul on kuulutuseportaalid midagi, mida paljud enda portfelli tahaksid, kaasa arvatud pensionifondid. Nimelt aitas Auto24 tehingut BaltCapil osaliselt finantseerida LHV pensionifondid.

Uutel võimatu turule tulla

Kuulutuseportaalid on jagunenud kinnisvara-, auto- ja töökuulutuste portaalideks ja Rõtovi sõnul on need kõik hinnas. "Tehinguhinnad on reeglina suured," ütles ta. "Kui kümme aastat tagasi olid kinnisvarakuulutajad *start-up*'i mõõtu ettevõtted, siis nüüd on nad totaalsed rahamasinad," lisas ta.

Rõtovi sõnul käis ka Äripäev umbes kümme aastat tagasi auto24.ee ostmiseks läbirääkimisi pidamas, kuid tehinguks ei läinud. "Praegu on sel turul nii palju tegijaid, et hinnad lähevad liiga kõrgeks," sõnas ta ja lisas, et samuti pole kuulutuseportaalid otseselt Äripäeva huviorbiidis. "Kui aga tekib soodne idee, siis on mõistlik sellega tegeleda," nentis Rõtov.

Ei ole nii, et üks portaal teenib lõviosa kasumist ja teine umbes 20%. On nii, et üks tegija teenib kõik ja teine mitte midagi.
Äripäeva peadirektor Igor Rõtov

Eks me hoia silma kõigel peal, mis veel meie oma pole. Eestis paar mõtet on küll, kuid neid ma veel ei kommenteeriks.
Eesti Meedia juht Sven Nuutmann

25
miljonit eurot võis olla summa, millega Sanomat auto24.ee BaltCapile maha müüs, pakub Eesti Meedia juht Sven Nuutmann.

Rõtovi sõnul tekib tavaliselt turule igast segmendist üks dominantne kuulutuseportaal, mida inimesed harjuvad kasutama. See on ka põhjus, miks on sellele turule väga raske juurde tulla. "Ei ole nii, et üks portaal teenib lõviosa kasumist ja teine umbes 20%. On nii, et üks tegija teenib kõik ja teine mitte midagi," kirjeldas ta. "See muudab suure turuosaga kuulutuseportaalide ostmise väga atraktiivseks."

Eesti turg on seega veidi teistsugune, kuna nii töökuulutuste kui ka kinnisvaraportaalide turul on võrdsed kaks tegijat: CV Keskus ja cv.ee ning city24.ee ja kv.ee.

Hinnad tõusevad taevasse

Eesti Meedia juht Sven Nuutmann, kes aasta alguses samuti auto24.ee osta tahtis, tõdes, et seekord nad motors24.ee portaali vastu huvi ei tundnud. "Tegu võis olla pigem marginaalse tehinguga. Motors24 on juba ammu oma olulisuse turul minetanud. Ma isegi ei tea, miks nad selle ostavad," ütles ta ning spekuleeris, et ainuke põhjus saab olla auto24.ee soov oma tootesegmenti rikastada.

Hoolimata seekordsest huvipuudusest tunnistas Nuutmann, et kuulutuseportaalid on kindlasti midagi, mille poole vaadata. Ainuke mure on, et Eesti turul pole eriti midagi, mida osta. "Ka CV Keskuse müügi juures olime ühed esimesed, kes seda vaatasid, kuid meie hinnangul läks portaali hind liiga kõrgeks," sõnas Nuutmann. Samal põhjusel jäi ostmata ka auto24.ee. "Hind oli kõrge ja pikaajalise tasumisega," ütles ta ja lisas, et Sanomat võis auto24.ee BaltCapile maha müüa vähemalt 25 miljoni euro eest, teenides tehingult 10 miljonit eurot kasumit.

Eesti Meedia hoiab silmad lahti

Kuigi viimased huviobjektid on läinud Eesti Meedia jaoks liiga kalliks, võib Nuutmanni sõnul tulevikus siiski mõnda uut tehingut oodata. "Eks me hoia silma kõigel peal, mis veel meie oma pole. Eestis paar mõtet on küll, kuid neid ma veel ei kommenteeriks," ütles ta. Näiteks Leedus ei saa Eesti Meedia kontsern enam kuulutuseportaale juurde soetada, kuna nende käes on juba liiga suur turuosa ja konkurentsiamet ei annaks selleks enam luba, ütles Nuutmann.

Nuutmann lisas, et kuulutuseportaalide äri on strateegiline valdkond, kus on raske – kui mitte isegi võimatu – uueks tegijaks tulla. "Korduvalt on proovitud teha uut auto24, kuid keegi pole suutnud läbi lüüa," sõnas ta.

TEAVITUS ESINDUSÕIGUSE PUUDUMISEST

OÜ RESTMEC, registrikood 10832782, teavitab, et **Villu Otsmann** (isikukood 37304220246) ei ole OÜ RESTMEC juhatuse liige. Äriregistrisse 03.05.2017 tehtud kanne on ebaõige, kuna OÜ RESTMEC osanikud Esa Timo Tapio Lahtinen, Arles Leht ja Kaido Tarkus, kellele kuulub 81 % osakapitalist, kutsusid **Villu Otsmanni** 19.04.2017 toimunud osanike koosolekul juhatuse liikme kohalt tagasi. **Villu Otsmannil** ei ole õigust OÜ RESTMEC esindamiseks ega mistahes tehingute tegemiseks OÜ RESTMEC nimel.

OÜ RESTMEC juhatus

Riigi Kinnisvara

Riigi Kinnisvara on 2001. aastal loodud Eesti Vabariigile kuuluv 215 miljoni euro suuruse aktsiakapitaliga ja 250 töötajaga kinnisvaraarenduse ning kinnisvarahalduse ja -hooldusega tegelev ettevõte, mille peamine ülesanne on olla kompetentne partner valitsusele ja riigiasutustele riigi funktsioonide täitmiseks ning avaliku teenuse osutamiseks vajaliku kinnisvara arendamisel, haldamisel ja korrashoidmisel.

Otsime oma meeskonda

ARENDUSPROJEKTIDE JUHTIMISE OSAKONNA JUHATAJAT

töökohaga Tallinnas

Tööülesanded:
- kinnisvarakeskkonna loomise ja uuendamisega (arendamisega) seonduva protsessi ja arenduse projektijuhtidest koosneva meeskonna juhtimine;
- kinnisvarakeskkonnaga arendamisega seonduvate vajaduste täpsustamise, nende teostamiseks vajalike lahenduste kavandamise ning lahenduste hankimise ja teostamise korraldamine ja järelevalve;
- osakonna tööga seonduvates küsimustes klientide, partnerite ning majasiseste osapooltega proaktiivne, lahendustele orienteeritud suhtlemine ja suhtluse korraldamine;
- osakonna igapäevase töö korraldamine, sh osakonna eesmärgist lähtuva tegevuse määratlemine ja selgitamine, samuti vajalike töökorralduslike muudatuste analüüs, ettevalmistamine ja elluviimine;
- osakonna tegevuse ja/või osakonna poolt juhitud projektidega seonduva informatsiooni ja dokumentatsiooni nõuetekohane haldamise ning aruandluse tagamine;
- osakonna mehitatuse korraldamine ning meeskonna juhtimine, arendamine ja motiveerimine;
- osakonna tegevusriskide analüüs ja maandamistegevuste rakendamine

Nõudmised kandidaadile:
- kõrgharidus (soovitavalt ehitus- ja/või kinnisvaraalane);
- kinnisvaraga seotud arendusprojektide juhtimise kogemus, sh inimeste juhtimise kogemus vähemalt 5 aastat;
- äriliselt mõtlev ja tulemusele orienteeritud;
- arvutikasutamisoskus väga heal tasemel (Word, Excel, Outlook, PowerPoint, BIM-programmid jms);
- väga hea eesti keele oskus ja hea inglise keele oskus;
- riigihangetega seonduvate õigusaktide tundmine;
- analüüsi- ja üldistusvõimeline.

Kasuks tuleb:
- koostöövõime ja teistega arvestamise oskus;
- organiseerimisvõime;
- hea suhtlemis- ja läbirääkimisoskus ning veenev esinemisoskus;
- täpne ja kohusetundlik.

Omalt poolt pakume:
- motiveerivat ja väljakutseid pakkuvat tööd arenevas ettevõttes;
- professionaalset ja toetavat meeskonda;
- ajakohaseid töötingimusi meeldivas töökeskkonnas;
- võimalusi erialasteks täiendkoolitusteks.

Kandidaatidel palume esitada oma CV ja motivatsioonikiri koos referentsidega tähtajaga 21. mai 2017. a aadressile Lelle 24, 11318 Tallinn või e-kiri aadressile personal.cv@rkas.ee märgusõnaga „Arendusprojektide osakonna juhataja".

KOHTUVAIDLUS

EstateGuru nõuab kohtus töötasu

Ühisrahastusplatvorm EstateGuru nõuab kohtu kaudu 130 000eurost laenu taotlenud, kuid finišijoonel sellest loobunud Imera Kaubanduse omanikult Illar Annukilt tehtud töö eest kokkulepitud summat.

„Mul ei ole laias laastust tahtmist maksta 3900 eurot selle eest, et ma laenu soovisin.

Imera Kaubanduse omanik Illar Annuk

URMO ANDRESSOO
urmo.andressoo@aripaev.ee
Äripäev

"Ta ei tulnud korduvalt notarisse tehingut sõlmima ning loobus lõpuks laenu võtmisest," meenutas EstateGuru asutaja ja partner Marek Pärtel paari aasta tagust juhtumit.

"Oli soov laenu saada, et Sauel üks objekt osta. Enda kapitalist jäi pisut puudu," sõnas Annuk ja möönis, et kokkulepitud aegadel ta notarisse ei jõudnud. "Nad panid kaks korda notari juurde lepingu sõlmimiseks aja, kuid ma võtsin veel mõtlemisaega. Muidugi ma neile seda ei öelnud. Ütlesin, et mul ei olnud aega praegu tulla," tõdes Annuk.

Selleks hetkeks oli 238 investorit Imera Kaubandusega portaalis laenulepingu sõlminud ning Annuki projekti alla oma raha seisma pannud. "Ka meie olime oma töö ära teinud – projekti turustanud ja sellesse investeerinud," selgitas Pärtel ja ütles, et lõpuks pidid nad omast taskust investoritele kinni maksma selle, et nende raha projekti all tulutult oli.

Annuk venitas enda sõnutsi seetõttu, et tal tekkisid projektiga kahtlused. Hoone oli üpris kallis ning intress, millega ta EstateGurust laenu pidi saama, oli väidetavalt tõusnud kõrgemaks kui laenukõneluste alguses välja käidud number. "Minu arust tõusis see kahel või isegi kolmel korral," ütles Annuk ja lisas, et algselt välja käidud numbrist oli lõplik intress umbes 5% suurem. "Ma ei tea, mille pärast see üles liikus. Kui aeg oli notari juurde juba kirja pandud, küsisin, mis protsent on. Minule üllatusena oli see vahepeal tõusnud," kirjeldas Annuk, kelle sõnul käis kogu vestlus laenuintressi suuruse üle telefonitsi ning mingit dokumenti sellest ei ole.

"Protsent läks lõpuks kõrgeks ja hakkasin mõtlema, et nii ei teeni ma sellest Saue kinnistust sisuliselt mitte midagi. Mõtlesin ikka tükk aega, et mis ma teen – väga kerge on see laen võtta, aga pärast oled purgis. Tundsin, et ei ole mõtet riskida," rääkis Annuk, miks ta lepingust lõpuks ära ütles.

Lükkab jutu ümber

Pärteli sõnul ei ole Annuki jutt protsendi ühepoolsest tõstmisest võimalik ning ta kinnitab, et portaal seda teha ei saa. "Kuidas saab intress tõusta kõrgemaks, kui inimene on kinnitanud laenutaotluse koos laenu tingimustega? Enne kui projekt portaali üles läheb, lepitakse nendes kokku ning laenu võtja kinnitab need enda allkirja või parooliga," selgitas ta. "Ta on valinud mustamise tee. Me ei saa midagi teha," lisas Pärtel.

Kuna kohtuväliselt osapooled lepituseni ei jõudnud, esitaski EstateGuru kohtusse hagi, et Annuk neile raha kaasamise eest 3900 eurot n-ö edukustasu hüvitataks. Eile hakkas hagi arutama Harju maakohus.

Nõutav summa on Annuki sõnul liiga suur. "Mul ei ole laias laastust tahtmist maksta 3900 eurot selle eest, et ma laenu soovisin. Oleks midagi 500ga olnud – otsiti investoreid, promoti – tehti natuke tööd. 3900 on aga natuke liiga suur summa ja ma ei ole sellega nõus," leidis Annuk.

Selgitusele, et EstateGuru nõutav summa sisaldab ka kompensatsiooni EstateGuru platvormil tema laenu raha paigutanud investoritele selle eest, et nende raha pro-

CONTRACTOR
STEEL CONSTRUCTIONS

OÜ Contractor pakub teraskonstruktsioonide värvimise teenust.

- Haaveldus terashaavlitega. Vajadusel katmine.
- Värvikamber 15 m x 4 m x 4m, max det. kaal 5 t.
- Kvaliteet vastab nii Soome kui ka Norra standarditele.

tel 50 93 980, www.contractor.ee, info@contractor.ee, Puidu 1, Kohila.

TULEMUS

Lexuste müüja suutis kasumi kolmekordistuda

Peamiselt Lexuste müügiga tegelev Unelmauto AS suurendas käivet kolmandiku võrra ning kasum peaaegu kolmekordistus.

Äripäeva infopanka jõudnud ettevõtte majandusaasta aruandest selgub, et sõiduautode ja väikebusside müügiga tegeleva Unelmauto käive suurenes 2016. aastal eelneva aastaga võrreldes 28,9 protsenti, 13,89 miljonile eurole. Ärikasum kasvas 220 700 euro võrra, 353 291 eurole (+166 protsenti).

Töötajate arv vähenes ühe inimese võrra, 28-le. Käive töötaja kohta tõusis 33,5 protsenti, 514 414 eurole. Keskmine brutotasu kasvas 19,9 protsenti, 2312 eurole kuus.

29%

kasvas Lexuste müüja Unelmauto müügitulu eelmisel aastal, kasum kasvas 166%.

Ettevõtte põhitegevus on Lexuse uute ja kasutatud sõidukite müük ning hooldus- ja remonditööd.

"2016. aastal tõusis sõiduautode ja ka luksusautode müük märkimisväärselt võrreldes eelneva aastaga," teatas ettevõte tegevusaruandes.

Unelmauto AS asutati 2006. aastal Amserv Grupp ASi ja Elke Grupp ASi ühisettevõttena ning need ettevõtted on aktsiaseltsi omanikud võrdsete osadena. Ettevõtte juhatus tegi ettepaneku maksta 2016. aasta tulemuste eest sellel aastal välja 200 000 eurot dividendi.

INFOPANK.EE

EstateGuru asutaja ja partner Marek Pärtel ei saa aru, miks vastaspool ei soovi täita endale võetud juriidilisi kohustusi.
FOTO: ANDRAS KRALLA

jekti all kinni oli, vastas Annuk, et arve võib kokku lüüa igaüks. "Kui nende nõue on seaduslik, siis nad ilmselt saavad selle summa, ja kui ei ole, siis ei saa. Ongi kõik," oli Annuk resoluutne.

Teised on oma kohustused täitnud

"Laenutaotlust esitades on meie portaali tingimustes väga selgelt kirjas punkt, et juhul kui EstateGuru portaalis saadakse laenuraha kokku ja laenuvõtja loobub laenu võtmisest, jäävad talle kanda kohustused," sõnas Pärtel. "See on sama, kui ma lähen panka ja ütlen, et ma ikkagi ei saanud aru, kuhu ma alla kirjutasin ning mida ma teen," sõnas Pärtel ja lisas, et Annuk lihtsalt ei soovi täita endale võetud juriidilisi kohustusi ja on valinud vaidlemise tee. "Oleme koostööd teinud rohkem kui saja ettevõtjaga ning vahendanud 130 laenu ligi 22 miljoni euro eest. Meie praktikas selliseid juhtumeid rohkem ei ole, kus klient ei ole olnud nõus saadud teenuse eest maksma. Isegi kui plaanid on enne laenu notariaalset väljastamist muutunud," tõdes Pärtel.

Pärteli sõnul on EstateGurul olnud paar juhust, kus ettevõtjad on laenu võtmisest enne notariaalset tehingut loobunud. "Ei ole erakorraline, et ettevõtja plaanid võivad paari-kolme nädalaga muutuda," möönis ta. Pärteli sõnul aga laenuvõtjad EstateGuru ees oma kohustused täitnud.

PANE TÄHELE

Villa tagatiseks

Sauele äri eesmärgil korteri ostmiseks 130 000 eurot laenu taotlenud Illar Annuk pakkus EstateGuru portaalis tagatiseks enda Tartumaal asuva Uue-Kastani villa, mis oli hinnatud 198 000 eurole. Korraliku tagatisega laenu intress oleks pidanud olema 12% ning laenuperioodi pikkus 18 kuud. Lisaks Annuki enda kirjeldusele, et laenuraha kogunes väga kiiresti, kinnitab investorite kohest ja suurt huvi ka Rahapuu investeerimisblogi autor: "Tööpäeva pikkuse aja jooksul on *ca* 50 000 eurot kokku kogutud, mis tähendab, et sama tempo jätkudes on Uue-Kastani Villa projekt täidetud lähima 24 tunni jooksul." Pärteli sõnul kogunes summa lõpuks kokku mõne päevaga.

TASUB TEADA

EstateGurust laenamise tingimused

Edukustasu kuulub portaalipidajale tasumisele ka juhul, kui laenuleping lõpeb põhjusel, et laenusaaja ei ole seadnud laenulepingus ettenähtud korras ja ulatuses tagatist või tagatisi või kui laenuleping öeldakse erakorraliselt üles enne laenusumma üleandmist. Kirjeldatud juhtudel kuulub edukustasu laenusaaja poolt tasumisele viie (5) tööpäeva jooksul peale vastavat laenulepingu lõppemist või erakorralist ülesütlemist.
Laenusaaja peab eelnevas punktis kirjeldatud juhul portaalipidajale ja tagatisagendile viie (5) tööpäeva jooksul vastava nõude saamisest hüvitama kõik kulud, tasud, lõivud ja kahjud, mida portaalipidaja ja/või tagatisagent on kandnud vastava projekti rahastamisega seonduvate laenudokumentide sõlmimise, täitmise või maksmapanemisega seoses, sealhulgas portaalipidaja ja/või tagatisagendi poolt kasutajatingimuste punktis 12 (maksehäired ja muud rikkumised) viidatud sammude ja toimingute tegemisega seonduvad mistahes kulud, tasud, lõivud ja kahjud.

TULEMUS

Radisson Blu säilitas turuosa

Radisson Blu Sky Hoteli müügitulu vähenes, aga ettevõte suutis turuosa hoida.

Äripäeva infopanka jõudnud ettevõtte majandusaasta aruandest selgub, et hotellifirma Astlanda Hotelli ASi (ärinimi Radisson Blu Sky Hotel) müügitulu langes 2016. aastal võrreldes eelneva aastaga 4 protsenti, 8,68 miljonile eurole. Ärikasum langes 26 221 euro võrra, 414 869 eurole (–6 protsenti).

Keskmine töötajate arv oli 2016. aastal 124. Võrreldes eelneva aastaga vähenes töötajate arv 12 võrra. Käive töötaja kohta kasvas 5,3 protsenti, 69 989 eurole. Keskmine brutotasu tõusis 10 protsenti, 1087 eurole kuus.

6%
kahanes Radisson Blu Sky Hoteli ärikasum ja 4% müügitulu eelmisel aastal.

Hotelli pidamine käib Rezidor Hotel Groupi kontserni äritegevuse põhimõtete kohaselt frantsiisilepingu alusel.

"Kuigi 2016. aasta juulis avatud Hilton Park Hotell suurendas Tallinna majutusmahtu ehk müügis tubade ja voodikohtade arvu 200 võrra, saavutas ettevõte aruandeaastaks püstitatud eesmärgi, hoides konverentsiteenuste ja majutamise turuosa," vahendas tegevusaruanne.

"Arvestades suurenenud hotellitubade arvu Tallinnas, ei prognoosi me nõudluse kasvu esimesel poolaastal, kuid teisel poolaastal prognoosime käibe kasvu seoses Eesti Vabariigi eesistumisperioodiga Euroopa Liidus. 2017. aasta eesmärgiks on kogu käibe kasvatamine 5–7 protsenti võrreldes aruandeaastaga."

Astlanda Hotell ASi emaettevõte on EfTEN Sky OÜ, mille omanik on omakorda EfTEN Kinnisvarafond II. Eelmisel ja üle-eelmisel aastal firmast dividendi ei võetud. Tegevjuhtkonna töötasu oli kokku 292 400 eurot.

INFOPANK.EE

BÖRS

Tallinna Vee aktsionärid läksid keema

MAIT KRAUN
mait.kraun@aripaev.ee

Tallinna Vee aktsia langes eile järsult, sest ettevõtte teatas eelmisel nädalal dividendi vähendamisest ning vähese likviidsusega turule tuli palju müüjaid.

Tallinna Vee aktsia langes eile 3,01 protsenti, 12,9 eurole. Vahepeal oli aktsia ka 9 protsendiga miinuses.

LHV hinnangul peitub põhjus müüjate hulgas. "Tänahommikuse hinnalanguse taga näen peamiste põhjustena suurenenud müügihuvi dividendi vähendamise tõttu ja aktsia väikest likviidsust," ütles LHV maakler Sander Pikkel neljapäeval. "Aktsia hind on olnud langustrendis alates dividendiettepaneku tegemisest."

Pikkeli sõnul peavad suuremaid koguseid müüvad investorid ka hinnas järele andma. "Täna on seda väga hästi näha olnud," ütles Pikkel. "Peamiselt ühe maakleri vahendusel tehtud tehingud on viinud hinna alla ning müügisurvega on kaasa tulnud ka teised," nentis ta. Aktsiaraamatu liikumiste põhjal on tema sõnul näha, et viimastel kuudel on ostupoolel olnud pigem jaeinvestorid kui institutsioonid.

Eile vahetas omanikku kokku 44 571 Tallinna Vee aktsiat. Tehinguid tehti kokku 250 ja kogukäive ulatus 564 090 euroni.

Dividend sõltub kohtuotsusest

Eelmisel aastal makstud 90 sendi asemel on ettevõte teinud ettepaneku maksta 54 + 36 senti dividendi. 36sendine osa makstakse aga ainult juhul, kui rahvusvahelise arbitraažikohtu otsus tuleb ettevõtte jaoks positiivne. "Täna ilmus reaalsustaju Tallinna Vee aktsia osas," kirjutas investeerimisfirma Kawe Kapital partner Kristjan Hänni eile Twitteris. "Seni alahindas turg kohtukaotuse võimalust."

HIND

Müüjad kukutavad Tallinna Vee aktsiat

ALLIKAS: NASDAQ

Veefirma valmistub halvimaks

Lühidalt ja lihtsustatult kokkuvõetult vaidlevad Tallinna Vesi ja Eesti riik vee hinna üle. Kui ettevõtte hinnangul peaks see juba praegu olema kõrgem, siis konkurentsiameti hinnangul madalam. Tallinna Vee jaoks negatiivne kohtuotsus vähendaks märkimisväärselt ettevõtte tulusid.

Tallinna Vesi pani dividendi sõltuma kohtuotsusest ning sellest teatati eelmise nädala alguses. Lõplik otsus dividendi kohta langetakse juunis toimuval aktsionäride üldkoosolekul.

LHV vanemanalüütik Joonas Joost ütles eelmisel nädalal, et nemad ootasid 2016. aasta eest 0,90–0,91 eurot dividendi aktsia kohta. "Esimese hooga välja maksta planeeritav 0,54 eurot aktsia kohta on oluliselt väiksem summa," nentis ta.

POLIITIKA

Terav teledebatt selitas prantslaste valikud

Prantslastel on pühapäevaste valimiste otsustavas voorus valida kahe täiesti eri visiooni vahel oma riigist ja selle tulevikust.

▲ Kolmapäeval pidasid otsustavasse vooru jõudnud

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee
Äripäev

Selles ei jäänud kahtlust, kui kolmapäeva õhtul toimunud üliteravas teledebatis polnud paremäärmusliku Marine Le Peni ja tsentrist Emmanuel Macroni vaadetele mingit ühisosa.

Debati järel küsitletud prantslastest leidis ligi kaks kolmandikku, et veenvamalt esines Macron. Le Penil ei õnnestunud debati käigus oma vastast selliselt haavata, et arvamusküsitlustes talle järele tõmmata. Vahe on püsinud 20 punkti juures Macroni kasuks.

Millise valiku prantslased neil presidendivalimistel teevad, selles on väga palju kaalul ka euro ja Euroopa Liidu tuleviku jaoks.

Kohe rünnakule

Le Pen asus Macroni ründama kohe, kui mõlemale kandidaadile kiivalt võrdselt aega mõõtev debatikell käima läks. Kohe kõlas süüdistus, et Macron on amokki jooksva globaliseerumise eestkõneleja, samas kui Le Pen seisab ilusa traditsioonilise Prantsusmaa eest, millele tuleb kaitsemüürid ümber ehitada.

Korduvalt üritas Le Pen Macronile külge kleepida praeguse ülimalt ebapopulaarse presidendi François Hollande'i ebaõnnestumisi, osutades, et ta oli nii Hollande'i nõunik kui ka minister tema valitsuses. Prantsusmaa suurt tööpuudust pole praeguse valitsuse poliitika vähendada suutnud.

Teine liin Macroni ründamiseks oli tema minevik pankurina – nii sai Le Pen rivaali rünnata kui suure äri huve kaitsvat lakeid, kes ei pilguta silmagi, kui väliskapital Prantsusmaa "kroonijuveelid" üles ostab või tehased odavama palgatasemega riiki viib. Le Pen ise lubab sellise väljakolimise maksustada, et taolised otsused firmadel niisama lihtsalt ei sünniks. Ja töökohad tahab Le Pen hoida prantslastele, kasutades tele-eetris võimalust, et veel kord siunata Euroopa Liidu töötajate lähetamise direktiivi alusel Prantsusmaal töötavaid teiste liikmesriikide kodanikke.

Ei paku töötavaid lahendusi

Macron verest välja ei läinud, süüdistades Le Peni vastu, et ta mängib vaid prantslaste vihale ega paku välja töötavaid lahendusi. Pikalt lasi ta Le Penil seletada näiteks rahaliidust lahkumise plaane, et need siis suurema vaevata sõelapõhjaks lasta. Taolise poliitika tagajärg oleks uued valuutasõjad.

20-

punktine edu on praeguste küsitluste järgi Macronil Le Peni ees.

Samuti hoolitses Macron selle eest, et eetris kõlaks korduvalt ka Le Peni nimi, mida Marine Le Pen ise oma valimiskampaanias vältida on püüdnud, et nõrgestada assotsiatsioone oma isa loodud partei äärmuslike vaadetega.

Marine Le Peni süngele ja sulguvale visioonile vastandas Macron optimistliku nägemuse nii Prantsusmaast osana Euroopa Liidust ja globaalsest maailmast kui ka sellest, kuidas Prantsusmaa majandus käima saada. Erilist rõhku pani ta väikeettevõtetele, kelle jaoks peavad reeglid minema oluliselt lihtsamaks ja paindlikumaks, eelkõi-

Meie sisustame sinu kontori!
Pakume nii uut kui vähekasutatud kontorimööblit
ECOFURNI.COM KONTORIMÖÖBEL
Kinnarps ISKU EFG Martela
• ANTIIK
• KAPID
• KAUPLUSE SISUSTUS
• KONTORITARBED
• LAUAD
• MÖÖBLI LISATARVIKUD
• NAGID
• PEHME MÖÖBEL
• SAHTLIBOKSID
• TAHVLID
• TOOLID
• TURVA-JA HOIUKAPID
• VAHESEINAD
• VAIBAD
HEAD HINNAD!
www.ecofurni.com

KÕIK KAPID POOLE HINNAGA
Teeme ruumi uuele kaubale

E–N 10–17 R 10–18
Tähetorni 21-i, Tallinn,
Tel 552 6608
www.Apuneks.ee

TULEMUS

Terrat sai ligi miljon eurot kahjumit

Ehitusfirma Terrat sai ligi miljon eurot kahjumit, sest keskkonnaehituse maht vähenes ja turul on ülepakkumine.

Äripäeva infopanka jõudnud ettevõtte majandusaasta aruandest selgub, et vee-, gaasi- ja kanalisatsioonitrasside ehitusega tegeleva Terrati müügitulu vähenes 2016. aastal 43 protsenti. 5,45 miljonile eurole. Ettevõtte ärikahjum ulatus lausa 810 407 eurole.

Töötajate arvu vähendati 2016. aastal nelja võrra, 44-le.

"2016. aasta oli keskkonnaehituses mahtude vähenemise aasta. Euroopa Liidu struktuuritoetuste perioodi üleminek, erasektori tellimuste vähesus ja ehitajate rohkus tekitasid turul ülepakkumise. See peegeldus ka keskkonnaprojektide riigihangete pakkumiste madalates hindades. Selle tõttu pidi Terrat oma tegevuskava ja kaadri üle vaatama," kirjutas ettevõte tegevusaruandes.

0,7

miljoni euroga oli eelmisel aastal kahjumisse kukkunud ettevõte aasta varem kasumis.

Järgmisel aastal plaanib ettevõte pöörata suuremat tähelepanu kulude kokkuhoiule ja efektiivsuse suurendamisele.

Ettevõtte omanikud on Rein Rajamäe (25%), Olev Pärtel (25%), Maido Volber (25%), Indrek Ränd (12,86%) ja Margus Ränd (12,14%). Eelmisel ja üle-eelmisel aastal firmast dividendi ei võetud.

INFOPANK.EE

Prantsusmaa presidendivalimiste kandidaadid tulise teledebati. FOTO: EPA

ge tööturul. Ja makse tuleb kärpida. Pidevalt kordas ta, et Prantsusmaa on paremat väärt kui Le Peni pakutud alternatiiv. Sisulised seisukohad kippusid aga jääma hääleka sõnasõja ja nimeloopimise varju.

Eri meelt olid kandidaadid ka välispoliitikas. Macron näeb koostööd USA presidendi Donald Trumpiga võitluses terrorismiga, Venemaa presidendi Vladimir Putini suhtes jätkaks ta aga praegust Euroopa Liidu ühisjoont. Putiniga Moskvas kohtunud Marine Le Pen ütles, et ei näe põhjust Venemaaga külma sõda pidada.

Kõneldes võitlusest terrorismiga, mis on prantslaste jaoks kõige tähtsamaid teemasid, süüdistas Le Pen Macroni liigses pehmuses. Macron andis vastu, et Le Peni lubatud meetmed riskivad riigis vallandada kodusõja.

Tuline debatt vältas kaks ja pool tundi. Uute lubadustega enam välja ei tuldud, kuid kes debatti jälgis, võis veenduda, et valida on kahe väga erineva visiooni vahel. Macronile tuli kasuks, et ta sai end laiemale avalikkusele näidata – Le Pen on üleriigiliselt palju tuntum poliitik. Ja Macroni vaated pole tingimata prantslastele atraktiivsed, vajades ohtrat veenmist ja selgitamist.

Samas ei või unustada, et Prantsusmaa on n-ö poolpresidentaalne riik, kus suur osa riigi valitsemisest otsustatakse parlamendis. Nii on väga olulised ka juunikuus toimuvad parlamendivalimised.

Võita tuleb ka parlament

Macroni aasta eest loodud liikumine En Marche! ei ole partei ja neil ei ole parlamendis praegu ühtegi saadikut. Oma ideede elluviimiseks vajab president aga piisavat toetust ka parlamendis. Vastasel juhul on presidendi käed koduses poliitikas seotud, nagu võib meenutada mitte kaugest minevikust, aastatuhande vahetusest, kui president oli Jacques Chirac. Parempoolsel presidendil ei õnnestunud toona takistada Prantsusmaal 35tunnise töönädala kehtestamist.

Teist mandaati taotledes oli Chirac teises voorus vastamisi Marine Le Peni isa Jean-Marie Le Peniga. Toona koondusid prantslased üksmeelselt Rahvusrinde vastu ja teises voorus sai Chiraq üle 80% häältest. Macronil nii suurt toetust loota ei ole – Marine Le Pen on valijate seas oluliselt populaarsem ning osa prantslasi pole valmis hääletama kummagi viimasesse vooru jõudnud kandidaadi poolt.

TULEMUS

Puitmajatootja duubeldas käibe

Eesti puitehitiste tootja Akso-Haus kahekordistas müügitulu, aga jäi ligi 200 000eurosesse kahjumisse.

Äripäeva infopanka jõudnud ettevõtte majandusaasta aruandest selgub, et puitehitiste tootja Akso-Haus OÜ müügitulu tõusis 106 protsenti, 11,14 miljonile eurole. Kui 2015. aastal teenis ettevõte 165 413 eurot kasumit, siis eelmisel aastal oli firma 187 252 euroga kahjumis.

Eelmisel aastal oli keskmine töötajate arv seitse, käive töötaja kohta tõusis 47 protsenti, 1,59 miljonile eurole. "Aruandeaasta oli käibe kasvu poolest edukas – töömaht, tellimuste arv ja käive kasvasid jõudsalt. Paraku jäädi erakorralistest kuludest tulenevalt kahjumisse," kirjutas ettevõte tegevusaruandes.

29%
kasvas eelmisel aastal keskmine brutotasu, 1909 eurole kuus.

Akso-Haus OÜ emafirma on Grato Holding OÜ. Grato on omakorda viie ettevõtte omanduses – Crevi Investeeringud (omanik Urmas Nimmerfeldt), Mergan Holding (omanikud Anne Rae, Rasmus Rae ja Sandra Rae), Telarius Trade (omanik Andres Samarüütel), Giganter (omanik Arto Tapani Kuikko) ja Willfull (omanikud Jüri Reitsakas ja Per Henrik Robertsson).

Juhatusele maksti tasusid eelmisel aastal kokku 72 000 eurot. Dividendi eelmisel ja üle-eelmisel aastal firmast ei võetud.

INFOPANK.EE

Aitame leida uue omaniku Sinu ettevõttele Eestist või Skandinaaviast.
Konfidentsiaalsus tagatud.
Nord Law Consult OÜ
e-post: arneraam@gmail.com
tel: 509 4773

amello
raamatupidamisteenused
Raamatupidamine üle Eesti.
Teostame raamatupidamist kliendile sobivas majandustarkvaras.
MURETU KVALITEETNE REAALAJAS PABERIVABA
Võta meiega ühendust
www. amelloraama.ee
info@amelloraama.ee
tel 6 191 341

KOHTUASI

Korruptsioonist teatanud ettevõtja sai süüdistuse

Prokuratuur andis korruptsioonisüüdistusega kohtu alla Virumaa tuntud ehitusettevõtja Alar Sepperni, kes tuli ise politseile teatama altkäemaksukuriteost ning aitas uurimisele kaasa kuriteo matkimisega, kirjutas Põhjarannik.

Süüdistus puudutab juhtumit 2015. aasta kevadest, mil Sepperni firma, praeguseks likvideerimisel Sepmar, paigaldas hanke võitjana Narva linna tellimusel Paju koolis ja õpilaskodus evakuatsiooni- ja avariivalgustust. Omanikujärelevalvet tegi TADF Ehitus, mille juhatuse liige Fjodor Sokolov oli lubanud Seppernile, et kui see maksab talle 600 eurot, ei teki probleeme objekti vastuvõtmisega, kirjutas Põhjarannik.

Tehing käis kolmanda firma, OÜ Patruul kaudu, mille juhatuse liige Andrei Jakovenko esitas Sepperni firmale fiktiivse arve 600 euro peale transporditeenuste eest, mida tegelikult ei osutatud. Sepmar tasus 400 eurot, mille Patruul kandis edasi Sokolovi firmale justkui konsultatsiooniteenuse eest. Ülejäänud 200 eurot viis Seppern Sokolovile sularahas. Ent niipea, kui Sokolov oli raha vastu võtnud, ilmusid välja politseitöötajad, kes teatasid Sokolovile, et ta on kahtlustatav altkäemaksu küsimises ja võtmises.

Tunnistas osaluselt süüd

Nii Seppern, Sokolov kui ka Jakovenko on nüüd altkäemaksu ja võltsimise süüdistustega kohtu all.

Sepperni puhul on huvitav see, et ta sai kuriteosüüdistuse, kuigi läks ise politseisse altkäemaksust teatama ning aitas politseiuurijatel teha kuriteo matkimist altkäemaksu üleandmisel. Kolmapäeval alanud kohtuprotsessil oli Seppern kohtualustest ainus, kes tunnistas ennast osaliselt süüdi 400 euro altkäemaksu andmises. Ülejäänud kaks kohtualust süüd omaks ei võtnud.

Viru ringkonnaprokuratuuri juhtivprokurör Margus Gross selgitas, Seppern oli teatamise ajaks juba asjas sees. "Alar Seppern oli politseisse pöördumise hetkeks hakanud kuritegu juba toime panema ehk oli osa altkäemaksuks küsitud rahast ära maksnud. See on antud juhul Sepperni teadlik valik, et ta asus kuritegu toime panema ning sellisel juhul ei saa me rääkida ka tema vastutusest vabastamisest. Samuti kahtlustatakse teda maksukuriteo toimepanemises," selgitas juhtivprokurör.

ÄRIPÄEV.EE

Äripäev Investor Toomas soovitab:
HEA ETTEVÕTJA, KINGIME SULLE 2 PILETIT JA KUTSUME SIND NÕMME SUURSÜNDMUSELE!
www.kaljufc.ee
Reede, 12. mai | Kick-off 19.30
KALJU KIRBUKAS 18.00 | MERLYN UUSKÜLA | ILUTULESTIK
BATUUTIDE JA NÄIDISTREENINGUTEGA LASTEALA jpm
KALJU FC vs FC LEVADIA
Kalju Kirbukas avatakse kell 18.00 ning suure jalgpallipeo avavile kõlab kell 19.30
NB! Oma osalemissoovist Kalju Kirbukal anna teada jalgpall@jkkalju.ee
Reede, 12. mai | Kick-off 19.30
Hiiu Staadion | Pidu II
KALJU FC vs FC LEVADIA
Selle pileti alusel Seiklusjutte Maalt ja Merelt fännipuhvetist tasuta kuum jook!
00 000 00 0003
KUTSE!
00 000 00 0003
Reede, 12. mai | Kick-off 19.30
Hiiu Staadion | Pidu II
KALJU FC vs FC LEVADIA
Selle pileti alusel Seiklusjutte Maalt ja Merelt fännipuhvetist tasuta kuum jook!
00 000 00 0004
KUTSE!
00 000 00 0004

reklaamitoimetaja Marina Altmaa
tel 667 0161
marina.altmaa@aripaev.ee

VÄLISMESSIKALENDER 2017

REKLAAM

üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Mai 2017					
Railtex	09.05	11.05	Birmingham	raudteetehnika	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
ELFACK	09.05	12.05	Göteborg	elektritehnika	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
World of Private Label	16.05	17.05	Amsterdam	oma kaubamärgi tooted	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Ligna	22.05	26.05	Hannover	puidutöötlus, metsatehnika	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Construmat	23.05	26.05	Barcelona	ehitusmaterjalid	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Biofach China	25.05	27.05	Shanghai	biotoiduained, looduskosmeetika, loodustooted	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Intersolar	31.05	02.06	München	päikeseenergeetika, taastuvenergia	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Juuni 2017					
SIL	06.06	08.06	Barcelona	logistika	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Helsinki Chemicals Forum*	08.06	09.06	Helsingi	rahvusvaheline keemiakongress	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
CWIEME Berlin	20.06	22.06	Berliin	elektrienergia tootmine, ülekanne ja jaotamine	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Tendence	24.06	27.06	Frankfurt	sisustutarbed, lauanõud, kingitused	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Juuli 2017					
Gallery	22.07	24.07	Düsseldorf	moeaksessuaarid, mood, rõivad	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
August 2017					
Formex	23.08	26.08	Stockholm	sisustustarbed	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
September 2017					
Bread&butter	01.09	03.09	Berliin	rõivad, elustiil	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
IFA	01.09	06.09	Berliin	koduelektroonika	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
PromoExpo*	05.09	06.09	Helsingi	turundus, sõnumi visualiseerimine, ärikingitused, üritused	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
EasyFairs Esimies&Henkilöstö*	05.09	06.09	Helsingi	personalijuhtide ja sekretäride üritus	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
EasyFairs Meetings&Events*	05.09	06.09	Helsingi	ärikohtumised, üritused, ärireisid	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Maxpo*	07.09	09.09	Helsingi	maaehituse, keskkonnahoiu näitus. Hyvinkää lennuväljal	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
GLEE	11.09	13.09	Birmingham	aiandus	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Drinktec	11.09	15.09	München	joogitööstuse seadmed, pakendus, toiduainetööstuse seadmed	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Furniture China	12.09	15.09	Shanghai	mööbel, büroomööbel, köögimööbel	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Expopharm	13.09	16.09	Düsseldorf	apteegisisustus, kosmeetika, ravimid	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Forma Sügis 2017*	13.09	15.09	Helsingi	kingitused, kodusisustus - edasimüüjate mess	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Showroom 17*/**	13.09	15.09	Helsingi	Helsinki Design Week üritus disainiproffidele	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Habitare*/**	13.09	17.09	Helsingi	mööbel, sisustus, disain	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Antiigimess**	13.09	17.09	Helsingi	antiik, vitage, käsitöö	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
HighEnd**	15.09	17.09	Helsingi	audio- ja videoalane mess	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
IAA Cars	14.09	24.09	Frankfurt	sõiduautod	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
PLASA	17.09	19.09	London	meelelahutusteenused	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
EMO	18.09	23.09	Hannover	metallitöötlus, metallitöötluse seadmed, metallurgia	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Premiere Vision	19.09	21.09	Pariis	rõivatekstiil, kiud, lõngad, niidid, paelad, nahk, nahktooted	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
EquipMag	19.09	21.09	Pariis	jaekaubanduse IT lahendused, e-turundus	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
CMS	19.09	22.09	Berliin	puhastusteenused	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Avita AudioVisual Expo*	26.09	27.09	Helsingi	Põhja-Euroopa suurim audio-visuaal ala erialaüritus	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
FinnSec*	26.09	27.09	Helsingi	Põjamaade suurim turvaala mess	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Cyber Security Nordic*	26.09	27.09	Helsingi	UUS! Konverents ja mess küberturvalisuse toodetest ja teenustest	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Oktoober 2017					Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
MIDEST	03.10	05.10	Pariis	allhange	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
ExpoReal	04.10	06.10	München	ärikinnisvara	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Rehacare	04.10	07.10	Düsseldorf	invatarbed, taastusravi	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Anuga	07.10	11.10	Köln	toit ja toiduained	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Teknologia 17 - Automaatika. Elkom. Hüdraulika&pneumaatika. MecaTec. FinnTec. ToolTec, JoinTec. Tehnoteenindus*	10.10	12.10	Helsingi	tööstumessid	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Buchmesse	11.10	15.10	Frankfurt	raamatud, ajakirjandus	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
EquipAuto	17.10	19.10	Pariis	autoremondi ja hooldusseadmed, autotankla- ja pesulaseadmed, autotarvikud, lisavarustus	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
I LOV ME**	20.10	22.10	Helsingi	Põhja-Euroopa suurim tervise, ilu ja moeteemasid ühendav mess	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Raamatumess**	26.10	29.10	Helsingi	raamatumess	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Vein ja Toit**	26.10	29.10	Helsingi	veini- ja toidumess lõpptarbijale	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Muusikamess**	26.10	29.10	Helsingi	muusikamess	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
November 2017					
GoExpo Winter**	03.11	05.11	Helsingi	talispordimess	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
GameExpo**	03.11	05.11	Helsingi	mängudemess	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Batimat	06.11	10.11	Pariis	Euroopa suurim ehitusmess	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Käsitöö**	10.11	12.11	Helsingi	sügisene käsitöömess	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Agritechnica	12.11	18.11	Hannover	põllumajandustehnika	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Medica	13.11	16.11	Düsseldorf	meditsiin	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
METS	14.11	16.11	Amsterdam	jahid, paadid	Karol AS, tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee

EESTI MESSIKALENDER 2017

REKLAAM

üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Veebimess					
Eesti Grillimess - Grillima!	avatud	12 kuud	Veeb: www.grillimess.ee		Eesti Messid, www.grillimess.ee
Mai 2017					
Koguperemess ILU 2017	05.05	06.05	Tartu	ilutooted, tooteesitlused, mood, sport, tervislik eluviis	AS Tartu Näitused, tel 742 1793, info@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
Eesti Toidumess - Sööma!	05.05	06.05	Tallinna Lauluväljak		Eesti Messid, www.toidumess.ee
Juuni 2017					
Hea Toidu Festival - Grillfest	09.06	10.06	Pärnu Vallikääru aas		Eesti Messid, www.grillfest.ee
September 2017					
Motoshow 2017	22.09	24.09	Tartu	uued autod, hobiautod, vanatehnika, varuosad	AS Tartu Näitused, tel 504 2575, margus@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
Energiamess - Kütame!	30.09	30.09	Tallinn,JärveKeskuse messiala.		Eesti Messid, www.energiamess.ee
Oktoober 2017					
Mess Ehitus ja Sisustus	12.10	14.10	Tartu	üldehitus, siseviimistlus, küttesüsteemid, tööriistad, sisustus, kinnisvara	AS Tartu Näitused, tel 742 2547, anders@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
Tallinna Toidumess 2017*	25.10	27.10	Tallinn	toidu, seadmete ja sisustuse mess erialaspetsialistidele	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee

* spetsialistidele ** lõpptarbijatele

Äripäev

ÕIGUSUUDISED

Maikuu autor:
Marit Savi
advokaadibüroo TARK
partner ja vandeadvokaat

Äripäeva käsiraamat
www.kasiraamat.ee

“ Töölepingu seaduse muudatused võimaldavad luua paindlikumaid töösuhteid alaealistega.

“ Ostja ei saa samadele puudustele tuginedes pärast hinna alandamist enam lepingust taganeda.

“ Riigikohus selgitas, millal võib juhatuse liikme ja tema poolt kontrollitava isiku vaheline tehing olla tühine.

TARK
www.tark.legal

Õigusuudiseid koostab advokaadibüroo TARK
25 aastat kvaliteetset advokaaditeenust Eestis!
Projekti juhib **Aare Tark**, advokaadibüroo **TARK** vandeadvokaat, juhtivpartner

Kuidas viia **äriprotsessid** ja neid toetavad **IT süsteemid** vastavusse **uue andmekaitseseaduse** nõuetega?

Radisson Blu Hotel Olümpia
16. mai

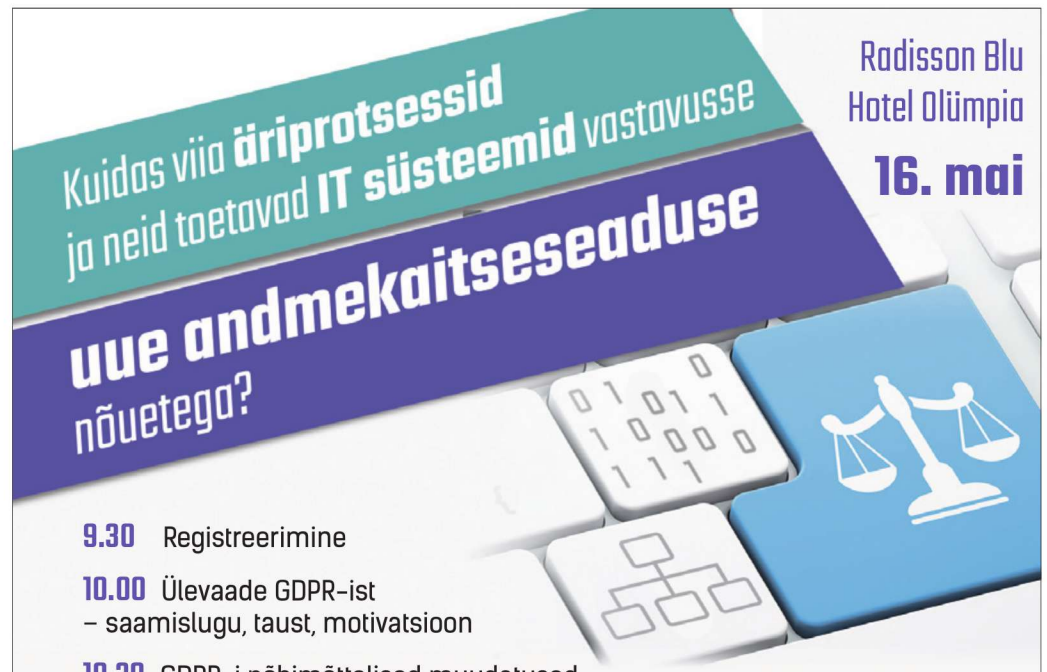

9.30 Registreerimine
10.00 Ülevaade GDPR-ist – saamislugu, taust, motivatsioon
10.30 GDPR-i põhimõttelised muudatused ja mida need tähendavad infosüsteemidele
11.30 Kuidas peaks juhid mõtlema GDPR-ist?
12.00 Toekam kohvipaus
12.30 – 14.00 10 sammu tehnilise valmisoleku saavutamiseks + näitlik tegevusplaan

Registreeru kohe!
Ainult täna veel soodushind!

Info ja registreerumine **ituudised.ee/GDPR**

Korraldajad: ITuudised.ee, Äripäev
Koostööpartnerid: Nortal, TRINITI TALLINN RIGA VILNIUS

1243
RUUMI
kohtumiseks • nõupidamiseks koosolekuks

SEMINARIRUUM.EU

toimetaja Hele-Maria Taimla
tel 667 0218
helemaria@aripaev.ee
Äripäev
5. mai 2017

BALLETT

Graatsiline tantsukunst kutsub avastama

Nädalavahetusel esineb Jõhvis Gruusia Riigiballett ning kõrgel tasemel balletiklassikat leiab kevadõhtutel ka Tallinnas, Rahvusooper Estonias.

▲ Vaid Giselle'i kustumatu armastus suudab päästa süümepiinades Albrechti hüljatud pruutide kättemaksust. FOTO: EESTI RAHVUSBALLETT

HELE-MARIA TAIMLA
Puhkepäeva toimetaja

Ühes talvises "Plekktrummi" saates andis kunstnik Kaido Ole hea soovituse. "Ma soovitaksin minna vaatama või kuulama midagi sellist, mida tavaliselt ei vaata ega kuula, mille puhul oledki otsustanud, et see ei ole sinu teetass. Mõni ei käi kunagi balletti vaatamas – see las läheb vaatab balletti! Kes ei käi kunagi ooperis – see las läheb ooperisse! Ja kindlasti peaks valima tippesituse. Ma olen küllaltki kindel, et te ei hakka seda armastama, aga mingisuguse laksaka annab see üks kontekstiväline elamus igal juhul," sõnas Ole.

Need, kes balleti koha pealt end selles soovituses ära tundsid, saavad enne teatrihooaja lõppu valida veel mitme hea balleti vahel. Viimaseid päevi kestab praegu veel 10. Jõhvi balletifestival. Täna ja homme õhtul on Jõhvi kontserdimaja laval Gruusia Riigiballeti etendused.

Mõlemal õhtul on kavas lühiballetid. Täna esitatakse Mihhail Fokini loomingut. Grusiinid jutustavad tantsu kaudu armastuslugusid ning tantsivad ühes lühiballetis isegi tehnomuusika saatel. Homme tuuakse publiku ette 20. sajandi ühe väljapaistvama koreograafi George Balanchine'i lühiballetid. Balanchine'i peetakse sillaehitajaks klassikalise ja moodsa balleti vahel.

Balletid rahvusooperis

Maikuu alguses tuleb lavale jälle Estonia kõige kallim ballett – "Onegin". New York Newsday hinnangul on Cranko "Onegin" Broadway lavastuste kvaliteediga draama.

> **Mõni ei käi kunagi balletti vaatamas – see las läheb vaatab balletti! Kes ei käi kunagi ooperis – see las läheb ooperisse! Ja kindlasti peaks valima tippesituse.**
> kunstnik Kaido Ole

Eriliseks teeb lavateose aga juba seegi tõsiasi, et see on üks vähestest balleti uudisteostest, mis on ilmavalgust näinud 20. sajandi teises pooles.

Vaatama tasub minna samas kas või loo enda pärast – Puškin on kirjutanud hingelõhestava draama põikpäisest mehest, kes ei oska väärtustada naise armastust ja kui seda lõpuks teeb, on lootusetult hiljaks jäänud. Sellist truudust nagu on Tatjanal loo lõpus, kohtab tänapäeval haruharva ja ometi tekitab see küsimusi, millega tasub ka tänapäeva inimesel tegeleda. Tantsus väljendub aristokraat Onegini ja noore Tatjana omavaheline pinge erilise hingestatusega.

"Giselle" mis esietendus Rahvusooper Estonias veidi vähem kui kuu aega tagasi, on romantilise balleti tippteos. Romantismi ajal, 1840ndatel maailma esietenduse järel on "Giselle'i" menu olnud suur ning mõju ulatunud üle koreograafide põlvkondade. Balleti aluseks on kaks kummituslugu: Victor Hugo "Fantoomid" ja Heinreich Heine poeem "Saksamaa: talvemuinasjutt". Müstiline libreto jutustab murtud südamega vooruslikust külaneiust, kes pärast surma liitub hüljatud pruutide kättemaksuhimuliste hingedega.

FOOKUSES

Jõhvi 10. balletifestival

05.05 kl 19 Jõhvi kontserdimajas
Gruusia Riigiballett: Mihhail Fokini lühiballettide õhtu
Piletid 18–35 eurot.

06.05 kl 19 Jõhvi kontserdimajas
Gruusia Riigiballett: George Balanchine'i lühiballettide õhtu
Piletid 18–35 eurot.
www.concert.ee

Adolphe Adam "Giselle"
13.05, 25.05 ja 14.06 kl 19 Rahvusooper Estonias
Koreograaf-lavastaja: Mary Skeaping (Inglismaa)
Dirigendid: Vello Pähn, Lauri Sirp, Kaspar Mänd
Esietendus Rahvusooper Estonias 07.04.2017.
Piletid: 20–38 eurot

John Cranko ballett "Onegin" Aleksandr Puškini teose ainetel
05.05, 07.05, 27.05, 03.06, 08.06 ja 21.06 kl 19 Rahvusooper Estonias
Koreograaf-lavastaja: John Cranko (Stuttgart Ballet), Pjotr Tšaikovski muusika, arranžeerija Kurt-Heinz Stolze (Saksamaa)
Dirigendid: Vello Pähn, Jüri Alperten, Kaspar Mänd
Piletid: 20–31 eurot
www.opera.ee

▲ Giselle on murtud südamega vooruslik külaneiu.

▲ "Giselle" on romantilise balleti tippteos.

▲ Selleks ajaks, kui Onegin taipab, et ta armastab Tatjanat, on naine juba teisele läinud.

▲ Lavastaja Anu Lamp on toonud "Traviata" tänapäeva, 21. sajandi elu ja probleemide keskele. FOTO: KORRALDAJA

FESTIVAL

PromFest esitleb ainulaadset ooperilavastust

MARI HIIEMÄE
kaasautor

Pärnu ooperifestivali versioon Giuseppe Verdi "Traviatast" asendab tuberkuloosi narkootikumidega ja püüab igati suhestuda kaasajaga.

Ooperifestivali originaalproduktsioon Verdi "Traviatast" etendub täna õhtul Tartu Vanemuise teatris ning teisipäeval Pärnu kontserdimajas. Samuti jõuab Verdi ooper suvel toimuva Birgitta festivali kavasse.

Uuenduslik lähenemine

Lavastuse teevad eriliseks uuenduslik lähenemine materjalile ning trupi rahvusvaheline koosseis. Solistid on mitmest riigist pärit noored talendid ja ooperimaailma tipptegijaid, kes on varasematel aastatel leidnud äramärkimist Klaudia Taevi nimelisel rahvusvahelisel noorte ooperilauljate konkursil, mis on Pärnu ooperifestivali üks keskseid sündmusi. Sadade osalejate hulgast parimateks tunnistatud lauljad saavad lisaks konkursi võidule võimaluse laulda PromFesti raames oma unistuste ooperirolli.

OOPER
PromFest 2017
5.–12. mai Pärnus ja Tartus
www.promfest.ee

"Traviata" peaosas näeme tänavu eelmise aasta konkursi võitjat Alex Kimi Lõuna-Koreast, samuti Anna Denisovat Venemaalt ning Ilja Siltšukovi Valgevenest. Lavastus sünnib koostöös Kaunase Riikliku Muusikateatriga, mis tähendab, et nii orkester, koor kui ka osa soliste on pärit Leedust.

Kogu seda väge juhatab Anu Lamp, kellele on see debüüt ooperilavastajana. Kaaslavastaja ja koreograaf on Ingmar Jõela, kes on Lambi õpilane EMTA lavakunstikoolis.

Samamoodi nooruslik ja uuendusmeelne nagu trupi koosseis on ka lavastusmeeskonna lähenemine materjalile.

Ooperi lavakujundus edastab kaasaegset konteksti, samuti on toimunud nihe detailides – kaasajastatud käsitluses kimbutavad "Traviata" naispeategelast Violettat tuberkuloosi asemel hoopis narkootikumid. Anu Lambi sõnul on lavastusmeeskonna sooviks puudutada oma aja valupunkti.

Tee uutele lavadele

Algse idee kohaselt valmisid PromFesti lavastused vaid festivalil ettekandmiseks ning kuna PromFesti kodulinn on Pärnu, siis toimusid etendused festivali ajal Endla teatris. Aastast 2011 on PromFesti lavastused kutsutud ka Birgitta festivalile. Nii selgi aastal.

PromFesti kunstiline juht, dirigent Erki Pehk mainib festivali bukletis: "Meie festivalile on suureks komplimendiks, et juba neljandat korda leiab meie lavastus koha Birgitta festivali programmis, mis koostatakse maestro Eri Klasi soovil vaid tänapäeva muusikateatri viimase sõna järgi.

See koostöö baseerub suuresti usaldusel, sest meie uuslavastused on arvatud nende programmi veel enne, kui need proovisaaligi jõudnud on."

2015. aastal sündis PromFesti lavastus "Aida" koostöös Vanemuise teatriga ning seda põhjusel, et Vanemuise teater soovis "Aida" oma repertuaari võtta. Kuna tänavuse lavastuse koostööpartner on Kaunase Riiklik Muusikateater, siis on praeguseks kindel, et ühe etenduse annab PromFesti "Traviata" lisaks Tartu, Pärnu ja Tallinna etendusele ka detsembri lõpus Kaunases.

Milliseks ja kui pikaks kujuneb "Traviata" edasine lavalugu, on praegu veel lahtine.

TOIMETAJA VEERG

Õhulosside müük edeneb

21. sajandi uus ajakirjanikutüüp on tähemärkide tootmistööline, kes oskab liialdada ja õhku müüa.

Neid tõutunnuseid võib pea iga ajakirjaniku juures leida. Olles aastaid inimesi intervjueerinud, tekib vestluse dünaamikast omamoodi tunnetus. Tead, millal küsida, millal lasta rääkida. Tead juba jutu ajal, mida esile tuua, mida sinnapaika jätta ja mis läheb pealkirjaks. Viimane on alati ekstreemum. Ja need poolnaljaga teemavälised asjad, mida te muuseas ajakirjanikule mainite võib-olla enda meelest üldsegi pärast intervjuu lõppu – just nendest saavad suure tõenäosusega pealkirjad.

Ma julgeks arvata, et inimesed on tegelikult sellest jandist tüdinenud. Pealkirjadest, mis ei vasta sisule, vaid lihtsalt kriiskavad "Kliki mind, kliki mind!". Ent tänapäeva inimene kardab igavust palju rohkem kui lollust ja on nõus päev otsa nutitelefoni vahendusel kaheldava väärtusega infot alla kugistama.

Pole reaalne, et igal ajahetkel toimuks maailmas midagi uudisväärtuslikku, mida ajakirjanikud jõuaks mõistlikult jäädvustada. Seda ei juhtu kunagi, aga kuidagi on suudetud inimestele selline illusioon maha müüa. Meediaomanikud hõõruvad käsi kokku, nähes, et mistahes sööda peale tuleb näljaseid kalu hordide viisi. "Tähelepanu, alluvad! Vahet pole, mida te kirjutate, peaasi, et igaüks tunnis vähemalt ühe uudise valmis teeb, parem isegi mitu," kõlab ekstaatilise meediaomaniku korraldus.

Tähemärkide tootmistöölised ei jõua ninagi nuusata, kuid õhulosside müük edeneb suure hooga.

HELE-MARIA TAIMLA
helemaria@aripaev.ee

Tänapäeva inimene kardab igavust palju rohkem kui lollust.

04.05

esietendus Rahvusraamatukogu tornisaalis VAT Teatri "Eine murul". See on lugu inimeste unistustest ja sellest, mida kõike on nad nõus tegema, et need unistused täituksid. Lavastaja Tanel Saar toob Priit Pärna samanimelise satiirilise joonisfilmi kaasaega. Osades Liisa Pulk, Meelis Põdersoo ja teised.

TALLINN
Kutsub:
SELVER Heamõte
Suurtoetaja:
5.–6. mail kell 11–18, Tallinna Lauluväljakul
RESTORANID – CATERINGID – TOOTJAD
Toiduliidu ja A.Le Coq lavadel esinevad:
Anne Veski, Kalle Sepp, Getter Jaani, Uku Suviste, Maarja, Marju Länik, Grete Paia, Piip ja Tuut jpt.
SÖÖMA!
EESTI TOIDUMESS
SISSEPÄÄS TASUTA!
www.toidumess.ee

toimetaja Hele-Maria Taimla
tel 667 0218
helemaria@aripaev.ee

MART RAUN SOOVITAB

Ulmekomöödia TOP 5

1. "Tagasi tulevikku" (1985). Üks läbi aegade armastatumaid filme, mis kuulub nüüdseks kinoklassikasse. 1980ndate teismeline Marty McFly (Michael J. Fox) satub kogemata ajamasinaga 1955. aastasse, kus ta rikub ära oma vanemate esimese kohtumise. Koos ekstsentrilise leiutaja Dr. Doc Browniga (Christopher Lloyd) peab ta oma ema ja isa taas kokku viima ning naasma aastasse 1985. Tegu on haruldase ulmekomöödiaga, mis meeldib ka neile, kes muidu seda žanri väldivad.

2. "Galaktika kangelased" (1999). Nutikas, kiindumuse ja soojusega tehtud armastuskiri ning paroodia "Star Treki" sarjale. Film näitab selle linateose mõju, näitlejate saatust, fänne ning sarja stampe väga leidlikul viisil. Kaheksateist aastat pärast "Galaktika kangelaste" telesarja katkemist teenivad näitlejad raha konverentsidel ja muudel üritustel esinemistega. Grupp tulnukaid arvab aga, et nemad ongi tõelised kangelased, ning võtab näitlejad endaga kosmosesse kaasa kurjade jõudude vastu võitlema. Vaat et parem kui enamik "Star Treki" filme.

▲ **"Tähtede sõja" paroodia "Kosmosekerad".**

3. "Kosmosekerad" (1987). Režissöör Mel Brooksi käe all valminud "Tähtede sõja" ja ulmefilmide paroodiate hulgas leidub hulgaliselt kuulsaid tsitaate ning mitmeid toredaid nalju. Kosmosekerade president Skroob (Mel Brooks) ja tema käsilane Dark Helmet (Rock Moranis) plaanivad röövida printsess Vespa (Daphne Zuniga) ja tema koduplaneedi õhu. Printsessile tõttavad talle appi kosmosehulkur Lone Starri (Bill Pullman) ja tema partner – pooleldi inimene, pooleldi koer (John Candy). Nagu "Galaktika kangelastel", polnud ka "Kosmosekerade" linastumisel suurt publikumenu, ent nüüd on see saanud armastatud kultusfilmiks.

4. "Star Trek IV: Kodutee" (1986). Senisest kolmeteistkümnest "Star Treki" filmist on neljas osa üks populaarsemaid ja naljakamaid. Kui päikesesüsteemi ähvardab tundmatu kosmosesond, jõuavad Kirk (William Shatner) ja Spock (Leonard Nimoy) järeldusele, et sond otsib kontakti väljasurnud kühmselg-vaaladega. Film sobib ka neile, kes muidu "Star Trekist" või ulmefilmidest lugu ei pea.

▲ **Agendid J (Tommy Lee Jones) ja K (Will Smith).**

5. "Mehed mustas" (1997). Samanimelise koomiksi filmiversiooni peategelasteks on agendid J (Tommy Lee Jones) ja K (Will Smith). Mehed töötavad ülisalajase organisatsiooni heaks, kelle ülesandeks on kontrollida tulnukate tegevust Maal. Peale galaktikatevahelise terroristi Maale saabumist peavad nad ta peatama. Leidliku kunstnikutöö ning värvikate tulnukatega film toimib eelkõige tänu näitlejate ekraanikeemiale.

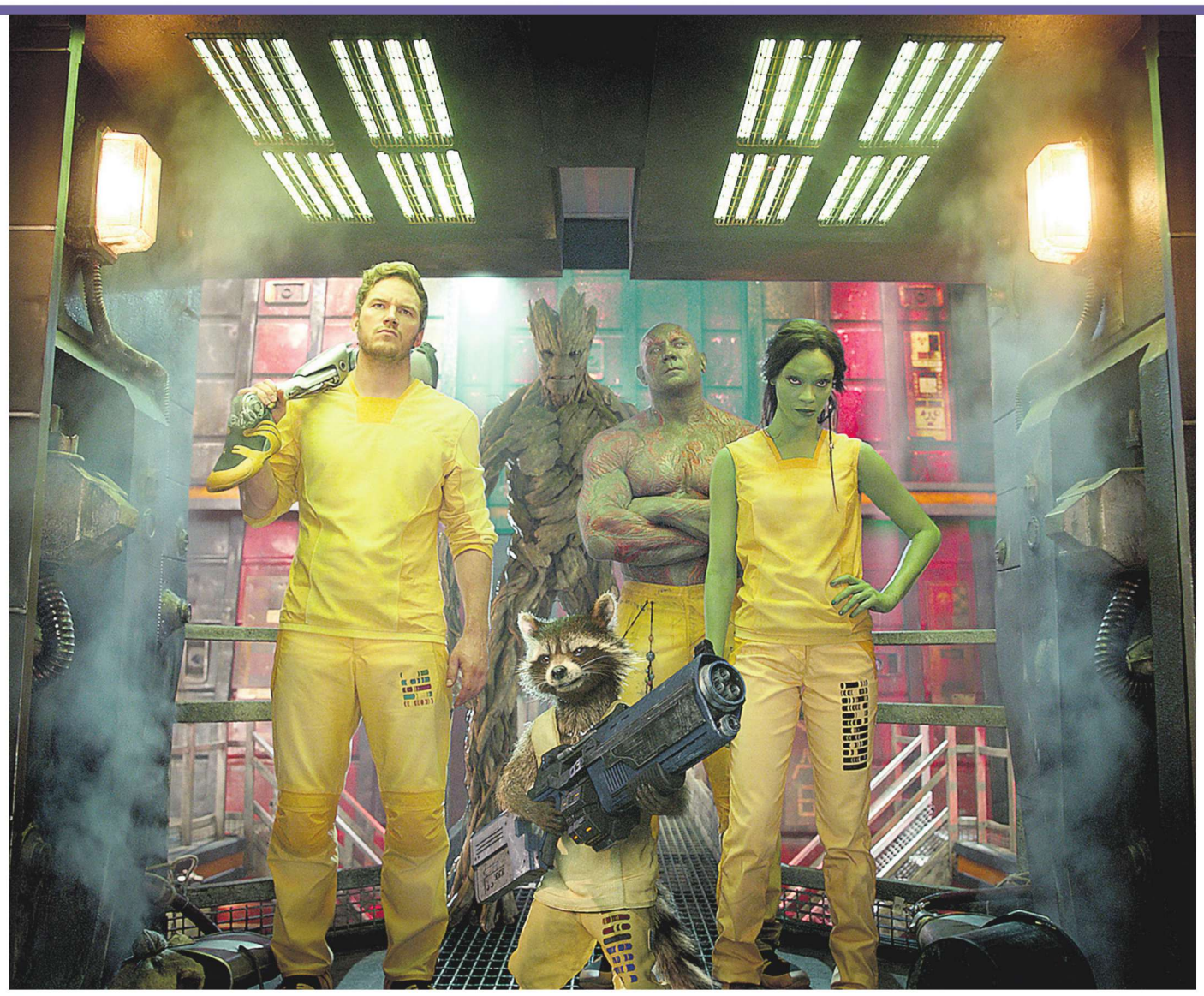

▲ **Kummastav ja kirju seltskond "galaktika valvureid" on kinopublikule üllatavalt kiirelt omaseks saanud.** FOTOD: TOOTJA

KINO

Perekondlik ulmesaaga

Galaktika valvurite teine film on mõtlikum, karakterikesksem ja emotsionaalsem jätk 2014. aasta hitile.

MART RAUN
filmitegija ja -blogija

"Galaktika valvurite" esimese filmi meeletu edu üllatas paljusid. Tegu oli Marvel Stuudio koomiksifilmiga, kus polnud ühtegi tuntud tegelast. Loo kangelasteks olid hoopis rääkiv pesukaru Rocket (Bradley Cooper), kõndiv puujurakas Groot (Vid Diesel), roheline tulnukas Gamora (Zoe Saldana), aeglasevõitu musklihunnik Drax (Dave Bautista) ja egoistlik *homo sapiens* Peter Quill/Star-Lord (Chris Pratt). Kõigest ühe filmiga suudeti need tegelased kinokülastajatele meeldejäävaks teha.

Publik ootas järjelt palju ning filmi järje jaoks valisid tegijad teadlikult teise suuna. Kui esimene film oli eepiline kosmoseseiklus, siis teise vaatenurk on palju intiimsem ning keskendub pigem tegelaskujude avamisele. Lugu jätkab eelmist filmi poolelijäänud kohast. Galaktika valvurid on nüüd kõikjal tuntud ning väärikas tulnukate rass palkab nad kaitsma oma hinnalisi patareisid. Kui aga selgub, et Rocket nende tagant varastab, hakkab valvuritele jahti pidama kogu tulnukate laevastik ja pearahakütid. Need sekeldused löövad aga meeskonda kiilu. Lisaks kohtub üks tegelastest, Peter, oma väidetava bioloogilise isaga. Kas üksteisega lähedaseks saanud galaktikavalvurite kogukond suudab kokku jääda?

Perekond ja kokkuhoidmine

Esimene osa oli küll värvikas, ent lugu jäi skemaatiliseks ning jälgis liigselt Marvel Stuudio kulunud stampe. Teine osa on palju aeglasem ega paku nii palju märulit ja huumorit, ent rõhk on lool, tegelaskujudel ning filmi kesksel teemal – perekond ja kokkuhoidmine. Režissöör-stsenarist James Gunn lahutab tiimi kaheks ning annab igale karakterile enda avamiseks piisavalt ekraaniaega.

▲ **Tegelaste hoolivus tuleb ilmsiks selles, kuidas nad beebi Grooti kohtlevad.**

ULMEKOMÖÖDIA

"Galaktika valvurid Vol. 2" ("Guardians of the Galaxy Vol. 2")

Režissöör: James Gunn
Osades: Chris Pratt, Zoe Saldana, Dave Bautista, Vin Diesel, Bradley Cooper, Michael Rooker, Sylvester Stallone, Kurt Russell.
Kinodes alates 28.04.

LOE VEEBIST

Mart Rauni filmiblogi
martraun.wordpress.com

Peter, kelle ema on surnud ning keda kasvatas kosmosepiraat Yondu (Michael Rooker), on oma uue isa Egoga (Kurt Russell) kohtudes üsna skeptiline. Poiss on isa terve elu otsinud ning nüüd on tal lõpuks perekond. Või on selleks hoopis galaktika valvurid? Kuuluvuse ja perekonna liin leiab avaldub kõikides tegelastes – avataksse Gamora ja tema õe Nebula (Karen Gillan) loo tagamaad ning ka Drax ja Rocket näitavad end uuest küljest.

Filmi suurimaks üllatajaks on aga Yondu, kelle tegelaskujul on kanda suur roll. Alahinnatud karakternäitleja Michael Rooker röövib tähelepanu pea kõikidelt kolleegidelt, sh märuliikoonidelt Sylvester Stallone'ilt ja Kurt Russellilt.

"Galaktika valvurite" seltskond on üles kasvanud ilma vanemate või nendepoolse armastuseta ning seetõttu ei oska nad ka üksteisele hoolivust välja näidata. Tegu on perekonnaga, kes pidevalt nääkleb ja üksteisele kaikaid kodarasse loobib. Probleemidele vaatamata hoolib see seltskond üksteisest – seda illustreerib näiteks beebi Grooti eest hoolitsemine.

Fookuses on tegelased, mitte märul

Võib ju rääkida mitmest probleemist – nõrgast struktuurist, tapeedina mõjuvast muusikast või lapsikutest naljadest, mis ei taba märki. Ometigi on tegu Marvel Stuudio viimase aja ühe parema teosega.

Kui paljud stuudio filmid tunduvad otsekui konveierilt tulnud, siis "Galaktika valvurites Vol. 2" taga on tunda südant. James Gunn suudab kõigest kahe filmiga meid oma tegelastest rohkem hoolima panna kui mõnest teisest Marveli kangelasest.

Jutustades reaalsetest inimlikest probleemidest, tõestab "Galaktika valvurid Vol. 2", et koomiksifilmis on lugu ja tegelaskujud palju väärtuslikumad kui järjekordne eriefektidega märulistseen.

KINO

Kui mind enam ei ole

HINDREK TAAVET TAIMLA
kaasautor

Kui noor abielunaine Kate saab teada, et tal on vähk, koostab ta nimekirja oma soovidest, mis aitaks ülejäänud perel õnnelikult edasi elada siis, kui teda enam ei ole.

Rohkem kui soovid on nimekiri pigem lihtsad juhised, mis aitavad poistel ja ka abikaasal kogeda midagi väga elutähtsat. Nendes juhistes on ema tarkus, hool ja armastus. Ta jätab oma abikaasale palju märkmepabereid soovitustega nagu näiteks "tähista poiste sünnipäevi suurejooneliselt". Iga soovitus on justkui killuke temast, millega ta on enne oma lahkumist suutnud pereelu üle puistata.

▲ **Kuigi lugu surmavast haigusest on kurb, leidub loos palju lootust ja helgust.** FOTOD: TOOTJA

DRAAMA
"Ema Soovid" ("Mum's List")
Režisöör: Niall Johnson
Kinodes alates 04.05.

Peretuttav tegi filmi

Filmil on tõestisündinud taustalugu. Kate Greene suri 2010. aasta jaanuaris. Peagi pani Kate'i abikaasa John "Singe" Greene kirja loo oma armastatud naise vaprusest, mis anti välja raamatuna. Seejärel tegi nende peretuttav režissöör Neill Johnson sellest filmi.

Johnson on perekriisi kujutavaid filme ka varem teinud. Näiteks 2005. aastal ilmunud "Keeping Mum", kus tegid kaasa Rowan Atkinson (Mr. Bean), Kristin Scott Thomas ("Võimatu Missioon") ja Maggie Smith ("Harry Potter"). Nende kahe filmi erinevus on aga huvitav – kui 2005. aasta film näitab pigem pere lagunemisprotsessi, siis "Ema soovid" räägib just kasvavast ühtsusest ja kokkuhoidmisest raskel ajal. Veel suurem erinevus on fakt, et Niall Johnson tundis Kate'i isiklikult ning nägi Kate'i nimekirja valmimas. Pärast raamatu valmimist selgines Johnsoni visioon, kuidas filmi teha.

Pidev suhtlus asjaosalistega

Mõlemas filmis teeb kaasa Emilia Fox ("Pianist"), viimases kehastades peategelast Kate Greene'i. Emilia Fox suhtles pidevalt Johni pere ja lähedastega, kes aitasid tal ekraanile kanda Kate'i ehtsad emotsioonid ja tunded selles raskes võitluses. See on juba iseenesest tugev põhjus, miks filmi vaatama minna – filmitegijad on olnud otseses suhtluses perega, kellega see lugu sündis.

"Ema soovid" on sobilik film igale vanusele, aga pigem ikka täiskasvanutele suunatud. Euroopas, sealhulgas Skandinaavias ja Balti riikides, ennustatakse filmile menu.

Inglise keelest arusaajatel soovitan pärast filmi vaatamist vaadata YouTube'ist intervjuusid selle perekonnaga. Keset eluraskusi räägib see lugu ka lootusest, sisemisest tugevusest ja sellest, kuidas inimene võib elada surmavas haiguses elutervelt.

KOOMIKS

MUUSEUM

Lapsega muuseumi

HELE-MARIA TAIMLA
helemaria@aripaev.ee

Eesti Kunstimuuseumi programmist võib pidevalt leida kaasahaaravaid ja harivaid programme lastele, nii ka lähipäevil.

Koostöös Eesti Vabaõhumuuseumiga on homme pärastlõunal Adamson-Ericu muuseumis plaanis pesupäev. Tegu on elamuspäevaga kogu perele, kus saab näha, milline oli pesunaine sada aastat tagasi ja kuidas asjatoimetused käisid enne pesumasina leiutamist. Toimuvad rahvuslikud mängud ja lapsed saavad meisterdada.

Laps kunstisaali

Kumus on iga kuu esimesel ja teisel pühapäeval kell 12–13.30 lapsed oodatud koos vanematega elava kunsti keskele. Iga kord tehakse põgusalt tutvust ühe uue näitusega Kumus ja leitakse üles seal peidus olevad lood. Lisaks saavad lapsed võimaluse katsetada põnevaid loovtöid ateljeedes. Maikuu esimesel kohtumisel tutvustatakse 4–8aastastele Jüri Okase näitust. Neile on osalemine tasuta, vanematele muuseumipiletiga.

Nende jaoks, kellel on paindlik töögraafik või kes ongi lastega kodus, on toredaid peretegevusi plaanis ka uue nädala keskel. Nii saab eriti pisikeste, alates 6kuuste lastega minna Adamson-Ericu muuseumisse teisipäeval rätinuku töötuppa.

▲ **Varased kokkupuuted kunstiga võivad osutuda väga arendavateks.** FOTOD: KID101.COM

KOGUPERE

Perepäev: „Suur pesupäev"

06.05 kl 13-16
Adamson-Ericu muuseumis
Osalemine muuseumipiletiga, **perepilet** 10 eurot.
http://adamson-eric.ekm.ee

07.05 kl 12-13.30
Näitusel „Jüri Okas"

Kumu näitusesaalides
Kumu kunstimuuseumi sari 4-8aastastele lastele
Kuni 8aastastele lastele (k.a) **tasuta**, teistele **muuseumipiletiga**.
http://kumu.ekm.ee/

09.05 12-13
Töötuba "Minu esimene mänguasi"

Adamson-Ericu muuseumis
Rätinuku töötuba peredele koos kõige pisemate lastega (alates 6kuustest).
Osalemine **muuseumipiletiga**, **perepilet** 10 eurot.
http://adamson-eric.ekm.ee

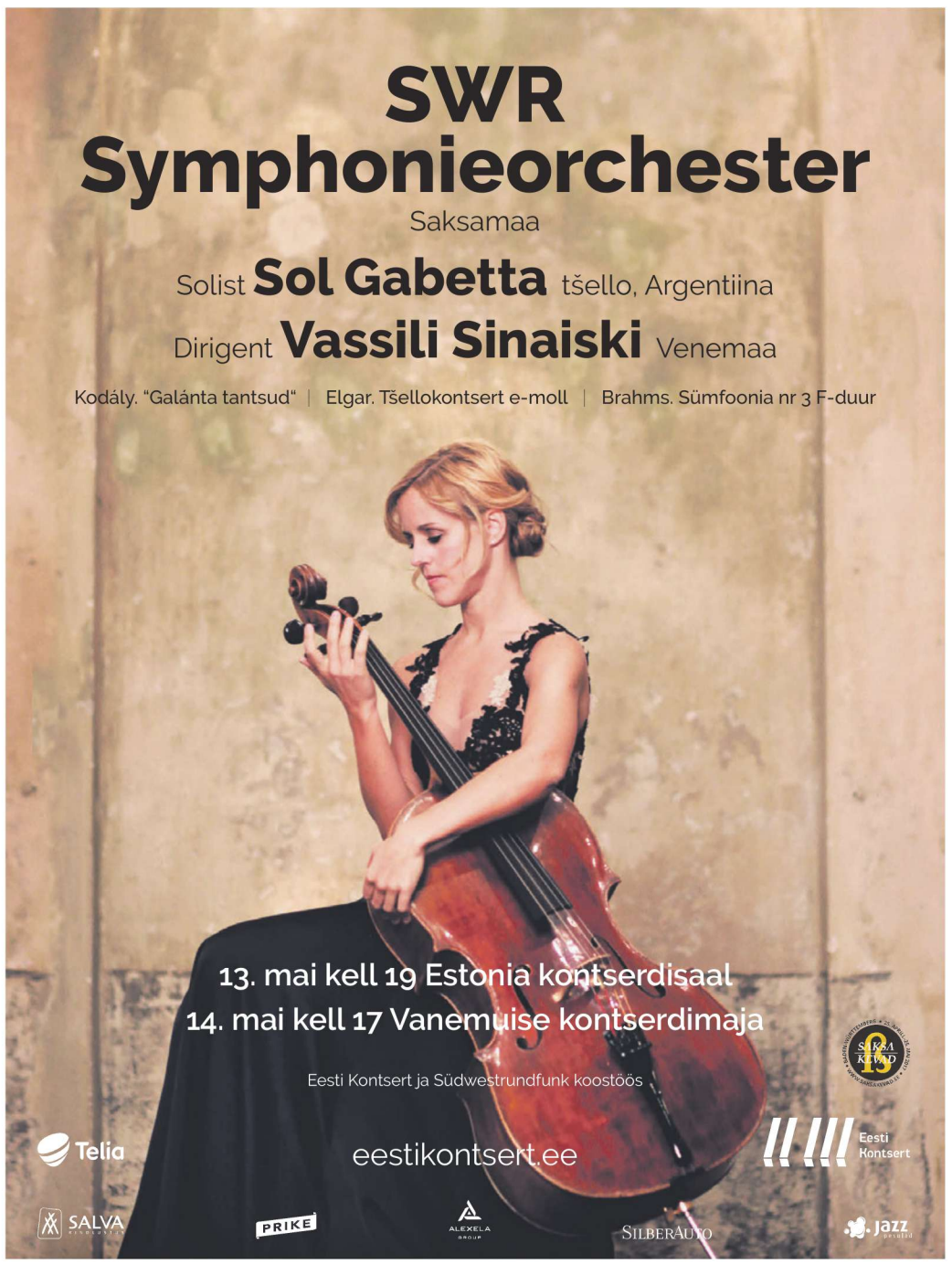

toimetaja Hele-Maria Taimla
tel 667 0218
helemaria@aripaev.ee

▲ **Viimsi üks maamärkidest – paadikujuline restoran – on taas uksed avanud ja ärkab vaikselt talveunest.** FOTO: RAUL MEE

RESTORANITEST

Paat alustab hooaega

Unikaalne arhitektuur ja ümbritseva keskkonnaga sobitumine teevad Paadist väga erilise koha. Vaade Tallinnale on nii kilukarbilik, kui vähegi olla saab, tumedate pilvede ja päikese kontrast loob sellele eriliselt dramaatilise tausta.

HEIDI VIHMA
kaasautor

Kes ei tea või ei mäleta – Paat on Viimsi vabaõhumuuseumi lähedale rannale kummuli pööratud paadikujuline restoran, millel kaks korrust ja tuulte eest varjatud terrass ja eluaastaid üle viieteistkümne. Algaastatel oli all rahvalikum, odavam ja lihtsam pubi, ülakorrusel nooblim restoran. Nüüd on menüü mõlemal korrusel ühesugune, teisele on alles jäänud valged laudlinad ja muidugi ka mõnevõrra parem vaade.

Kalad kadunud

Aegade jooksul on meretuul ja päike Paati väljastpoolt lihvinud ja lisanud sellele väärikust. Pidevalt on lihvitud, viimistletud, muudetud ja täiendatud ka selle sisu ehk köögipoolt – on vahetunud omanikud ja peakokad, stiil ja menüü.

Paadi varasemad menüüd on olnud kala poole kaldu, praeguses valitseb eelroogade seas kala-liha vahel võrdsus, pearoogade hulgas domineerib aga liha. Menüül selget fookust ei osanud leida. Algab klassikaga – Caesari salat, *vitello tonnato* ehk vasikafilee tuunikalakastmega, *fritto misto* ehk friteeritud mereannid. Edasi kisub *fusion*'iks: pikalt haudunud vasikapõse juurde ilmuvad klaasnuudlid, pähklid ja seesamiseemned, kodune siig saab lisandiks riisi, jõulise tomatikastme ja merevetikasalati.

Pärast kulinaariaklassikast pärinevaid eelroogi ei olnud ma pearoogade maitsekarusselliks valmis. Vasikapõsk, millest pikk küpsemine on toonud välja selle kõige tummisemad toonid, ei leidnud kontakti aasiapärase klaasnuudlisalatiga. Pealegi oli tulemus peenemate nüansside tabamiseks liialt soolane. Siig oli aga armutult tuld saanud ja oma õrnuse sellega nagunii kaotanud, nii ei olnudki eriti kahju, et jõuline tomatikaste õrna kala maitse üle mängis.

Magus hoiab pigem konservatiivset joont: klassikaline *tarte tatin* (tagurpidi õunakook – toim) karamellikastme ja vanillijäätisega, kama-toorjuustukook kirsikastmega. Paadi variant tagurpidi õunakoogist ei olnud just paremate hulgast, seda oleks saanud märksa rikkalikumaks ja krõbedamaks tuunida.

Stabiilselt nurgeline teenindus

Aastal 2001, pärast uhiuue Paadi külastust, olen samas restoranirubriigis kirjutanud, et "teenindus oli natuke nurgeline, kuid kelner võluvalt armas ja püüdlik". Nüüd, kuusteist aastat hiljem, on olukord täpselt sama: teenindus oli natuke nurgeline, kuid kelner võluv ja püüdlik. "Pole veel jõudnud end kurssi viia, oleme alles paar nädalat avatud olnud," vabandas noormees, kui veinipakkumisega hätta jäi. Üheskoos pudeleid uurides leiame siiski iga käigu juurde sobiva klaasiveini, nii et valik on täiesti olemas. Et äsja talveunest ärgatud, võib olla ka põhjuseks, miks on laupäeva lõunaajal restoran peaaegu tühi. Ega ka ilm veel päriselt ei kinnitanud, et oleme kevadesse jõudnud, taevas jagas vaheldumisi päikest ja lörtsi.

HINNANG
Paat

Toit:	Teenindus:	Interjöör:	Kokku:
7	7	9	23

Aadress: Rohuneeme tee 53, Viimsi, Harjumaa
Telefon: 6090840
Avatud: E-L 12- 23, P 12-22.30
Pearoogade hinnavahemik: 8-20 eurot
www.paat.ee

ÄRIPÄEV SOOVITAB
Äripäeva tunnustava märgi pälvinud restoranid

	toit	teenindus	interjöör
Juur, Tallinn	9	10	10
Bordoo, Tallinn	10	9	9
Haku, Tallinn	9	9	10
Leib Resto ja Aed, Tallinn	9	9	10
Pull, Tallinn	9	9	10
Salt, Tallinn	9	10	9
Ribe, Tallinn	9	9	9
Lucca Enoteca, Tallinn	8	10	9
Hõlm, Tartu	8	8	10
Mon Repos, Tallinn	10	7	9
Mr. Jakob, Otepää	8	8	10
FAO27, Tabasalu	8	7	10
GreenBakery, Tallinn	8	9	8
Korsten, Armastus & Hea Toit, Tallinn	9	6	10
La Tabla, Tallinn	8	8	9
Linnuküla Resto, Tallinn	9	7	9
MuSu, Tallinn	8	8	9
Noodle Box, Tallinn	10	9	6
Noot, Pärnu	9	8	8
Sardiinid, Tallinn	8	8	9
Taste of Asia, Tallinn	8	7	10
UmbRoht, Tartu	9	8	8
Vidrik, Sangaste	9	7	9
Villa Wesset, Pärnu	8	9	8
WuWei, Tallinn	8	8	9

"Äripäev soovitab" kleepsu pälvivad alates 2016. aastast söögikohad, mis saavad restoranitestis kokku 25 või rohkem punkti.

LOE VEEBIST
Äripäeva restoranitestid
www.aripaev.ee/restoranitest

Siin on head toidud ja meeldiv teenindus!
Äripäev soovitab
aripaev.ee/restoranitest

FILM

Kuidas kujundada oma elulugu?

TRIIN TOOM
kaasautor

"Viimane sõna" on vaimukas lugu pensionile jäänud edukast ärinaisest, kes hoidis nii töö juures kui ka eraelus kõiki oma raudse kontrolli all.

Kõik me soovime olla edukad ja anda endast alati parima ning jõuda võimalikult kaugele. Kuid millised on seejuures meie suhted lähedaste, kolleegide, sõpradega? Tihti kipume unustama, et siin maailmas on kõigest tähtsamad inimsuhted. Filmi peategelane Harriett (Shirley MacLaine) on oma eduka karjääri kõrval pahuksis suhetega ning elu lõpusirgel on tal kindel soov oma kontrollivat kätt üle surma piiri sirutada. Harriet on otsustanud, et ka tema järelehüüe peab olema kirjutatud tema taktikepi all ja täpselt tema soovide järgi. Selleks palkab ta noorukese ajakirjaniku Anne Shermani (Amanda Seyfried), kes on väga kindlameelne ja iseteadlik.

Filmi esimene pool on hästi üles ehitatud – esmalt näemegi, kuidas kontrollifriigist Harriet on oma elust muserdunud, kuid otsustab ohjad haarata veel enne surma. Ta loeb läbi kohaliku ajalehe nekroloogid ning palkab Anne'i. Harriet ulatab talle nimekirja koos tuhande nimega. Anne asub kohe tööle, kuid ei saa head järelhüüet, kuna mitte keegi ei räägi Harrieti kohta head. Anne saab niiviisi Harrietile justkui äratuskellaks, kes sunnib vana ärihaid jutustama oma elulugu, nagu see tegelikult on olnud, ja paneb ta klaarima suhteid kaugeks jäänud lähedastega. Kahe vastandliku naise vahel tekib ainulaadne sõprussuhe.

▲ **Kolm kanget naist. Vasakult paremale: Harriet Lauler (Shirley MacLaine), Anne Sherman (Amanda Seyfried) ja Brenda (AnnJewel Lee Dixon).** FOTO: TOOTJA

HINNANG
"Viimane sõna" ("The Last Word")
9

Režissöör: Mark Pellington
Lavastaja: Mark Pellington
Osatäitjad: Shirley Maclaine, Amanda Seyfried, AnnJewel Lee Dixon, Thomas Sadoski, Philip Baker Hall
Kinodes alates: 28.04

Kontrolli piirid

Kogu lugu võtab huvitavama pöörde, kui Harriet otsustab teha kõik selleks, et teda mälestataks heade sõnadega. Ta ei pelga vastu võtta uusi väljakutseid ning vanusest hoolimata teha hullumeelseid tükke, mis võivad kõiki osalejaid Rootsi kardinate taha viia. Ta külastab sotsiaaltöökeskust, kus ta kohtub pisikese tüdruku Brendaga (AnnJewel Lee Dixon). Vulgaarse suuga plikatirts meenutas Harrietile teda ennast. Harrietil tekib soov Brendat õpetada, kuidas elus hakkama saada.

Maclaine, keda tunneme filmist "Downton Abbey", Seyfried, kes kehastas "Letter to Juliet" Sophie't, ja Dixon, kellele oli see esimene roll filmis, elasid väga oma karakteritesse sisse. Harrieti, Brenda ja Anne'i ühisest teekonnast sai kõige huvitavam osa.

Kuid küsimus jääb – kas inimene suudab kontrollida oma suhteid?

PLAAT

Soojamaamuusikat Briti härradelt

HINDREK TAAVET TAIMLA
kaasautor

Briti härrade bänd kombineerib *reggae* ja *dubstep*'i muusikastiili.

Üheksa härrasmeest pole mitte Jamaikalt, vaid hoopis Leedsi linnast Suurbritannias: Jonathan Scratchley (vokaal), Tommy Evans (trummid), Kola Bello (klahvid), Nick Tyson (kitarr), Toby Davies (bass), Niall Lavelle (löökpillid), Matt Roberts (trompet), Kieren Gallagher (saksofon) and Harry Devenish (helitöötlus).

Uue albumi avalugu "Dancing in the Breeze" annab hästi edasi albumi muusikalist atmosfäri. Inglisekeelne sõna "*breeze*" tähendab mõnusa tuulepuhangu kõrval ka tegusõnana "raskustega hõlpsasti toime tulemist". Nii et *reggae* liikumisele kohaselt rõhutab album tšillima ja asju rahulikult võtma.

HINNANG
Gentelman's Dub Club "Dubtopia"
7

Albumil teevad kaasa mõned külalis-räpparid, sh ka Lady Chann, kes loos Young Girl ("Noor tüdruk") lisab albumile pipart oma veidi agressiivsema laulustiiliga. Veel teevad kaasa Eva Lazarus, Taiwan MC ja Parly B.

Muusikalise poole pealt on huvitav ka rütmidünaamika. Kui *reggae*-muusikas on rõhk alati teisel taktiosal, siis *dubstep*'is tihti takti algusel. Mitmes loos säilitatakse mõlemad! Albumis on nii vanade arvutimängude helisid ("Supermario" või "Sonic" jt), aga ka Mehhiko muusikat – näiteks "In Your Heart" ("Südames").

Paar lugu on puhtalt instrumentaalsed. Näiteks "Gridlock" ("Võrklukk"), milles kuuleb nii *techno*-helisid kui väikest puhkpilli orkestrit.

Plaati saab kuulata Spotifys.

RAAMAT

Vandenõuteooriatest uuel moel

MARI HIIEMÄE
kaasautor

Umbero Eco äsja eestikeelsena ilmunud raamat "Olematu number" räägib vandenõuteooriatest ja võimalustest, milliseid seisukohti nende suhtes võtta.

Jutustuse raamiks on ühe Itaalia ajalehe toimetuse moodustumine ja kahekuuline argipäev, mille eesmärk on anda välja uue lehe kümmekond näidisnumbrit. Tiražeerimise ja müügini need ei jõuagi. Tegelasteks on ajakirjanikud, kelle omavahelise suhtluse pinnalt hakkavad kujunema nii kolleegidevahelised lähisuhted kui ka tervikpilt Itaalia lähiajaloos toimunud üksiksündmuste omavahelistest seostest.

Võtmeisikuks saab ajakirjanik Romano Braggadocio, kelle tegutsemise ajendiks on isiklik süvahuvi globaalsete vandenõuteooriate vastu, mis otsapidi on seotud Benito Mussolini surma järgsete aastatega. Braggadocio toetab versiooni, mille kohaselt Mussolinit 1945. aastal ei tapetud ning tema isiku juurde jõudsid hilisematel kümnenditel välja kõik niidid ja hoovad, mis olid seotud nii CIA, NATO, salateenistuste, maffia, vabamüürlaste looži, sõjaväejuhtkonna ja terrorior-

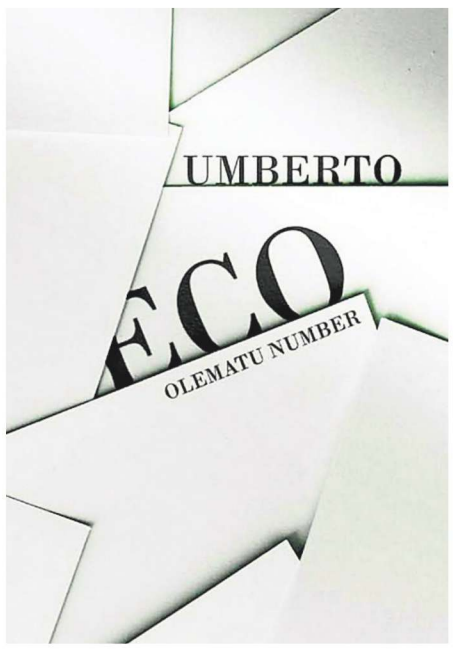

◀ **Raamatus käsitleb Umberto Eco ka meedia rolli ühiskonnas.**

HINNANG
Umberto Eco "Olematu number"
8

ganisatsioonide tegutsemisega. Ajakirjanik seob veenvaks looks kokku sadu erinevaid juhtumeid, kuid oma kolleegide suureks ehmatuseks tapetakse ta enne, kui ta leitud tõe paberile jõuab panna. Ajakirjaniku surm näib tema paljastuste paikapidavust veel enam kinnitavat.

Selleks et aru saada autori seisukohast, tuleb raamat lõpuni lugeda. Teose keskosa kirjeldab Braggadocio suu läbi veenvatest seostest erinevate infokildude vahel. Lõpliku seisukohana jääb aga kõlama, et sellist globaalset vandenõud, mille raames toimusid kõik pisemad, pole olemas. Mis iseenesest ei tähenda veel seda, nagu poleks võimalik globaalse vandenõu olemasolu veenvalt tõestada, kui erinevaid niidiotsi järjekindlalt kokku sõlmida. Juhuslikud mõrvad sobituvad tervikpilti ja kinnitavad oletusi. Samas jääb alati kokkulangevuste võimalus ning alati saab kõik näiliselt väga selgelt paljastatud loo osad ka teisel moel veenvalt kokku panna.

Raamatus on peidus pisikeste ajaloofaktide meri, mille oskuslik seostamine annab aimu autori erudeeritusest. Kuna Eco on aga selle raamatu autorina mitte ajaloolase, vaid kirjaniku rollis, jätab ta endale õiguse faktidega vabalt ümber käia, avaldamata isiklikku seisukohta, mis on tema jaoks tõde, mis fiktsioon.

Hoopis olulisemana kui konkreetse vandenõuvõrgustiku tagamaad kerkib raamatus esile teema meedia rollist ühiskonnas. Raamat osutab juhuslikkusele, millised teemad üldse avalikku meediasse satuvad, ning võimalusele infoga manipuleerida. Jääb kõlama mõte, et need, kel on ligipääs hoobadele, mis mõjutavad inimhulkadele edastatavat teavet, peaksid oma tegevuse erakordse hoolega läbi mõtlema.

PLAAT

Kantrikaksikute tähelend

HINDREK TAAVET TAIMLA
kaasautor

Ansambel Ward Thomas märgib inglaste revolutsioonilist tungimist kantrimaailma.

Ansambli moodustavad kaksikud Catherine ja Lizzy Ward Thomas. Ansambel on saanud endale libanime "Briti esimesed kantristaarid" ja kuigi see on liialdus (tegu on pigem pop-kantriga), on väga märkimisväärne, kohati revolutsiooniline inglaste tung muusikažanrisse, mis on ikkagi ameeriklaste pärusmaa.

"The Blower's Daughters" on väga rahuliku rütmiga ja mõtlik kantripala – kirjutatud sedapuhku tuntud iiri folk-helilooja Damien Rice'i poolt. Minu isiklik lemmik on teine lugu nimega "What Goes Around," mis on kantriversioon poplaulja Justin Timberlake'i samanimelisest loost. Ütleksin subjektiivselt, et lugu ületab originaali oma maitsekuse poolest.

HINNANG
Ward Thomas "A Shorter Story"
5

Albumi teine pool liigub rohkem popmuusika poole ja eemale kantitämbrist. Nii "Walls" kui ka "Better Be Home Soon" on rohkem kurvakõlalised ja melanhoolse sisuga (mis sobib žanrisse hästi), viimases kõlab ka klaverimuusikat.

Ühendriikides moodustavad pop- ja kantrimuusika ilmselt 90% raadios mängitavast muusikast ja Ward Thomase kaksikute muusika on selles suhtes kümnesse. Huvitav kas see tämber ka Euroopa linnavurledele nii sümpaatseks saab?

toimetaja Peeter-Eerik Ots
tel. 667 0169
peeter-eerik.ots@aripaev.ee

KOMMENTAAR

Suhkur ei ole inimõigus

Magustatud jookide maksustamise ümber kerkinud poleemikas on mind kõige rohkem hämmastanud peamiselt sotsiaalmeedias ja kommentaarides kõlama jäänud nii-öelda tavaliste inimeste kurtmine selle üle, et nüüd tarbijaid karistatakse oma põhivajaduste täitmise pärast.

Lubage naerda. Limonaad on sisuliselt luksuskaup, mis võib tekitada samamoodi sõltuvust nagu suitsetamine või alkoholi joomine. Jah, utreerin, kuid põhimõte on sama: kahjuliku sõltuvuse eest tuleb rohkem maksta.

Tegelikult võiks suhkrumaksu alla minna ka alkohoolsed joogid, lisaks niigi kehtivale aktsiisile. Sest alkohol, eriti värvilised segujoogid, on kurguni suhkrut täis ja nende liigtarbimine mõjutab muudele tervisehädadele lisaks ka kehakaalu. Seda on näidanud mitu uuringut, et paljud noored alustavad alkoholi tarbimist lahjadest ja magusatest jookidest just seetõttu, et neil pole tohutu suhkrukoguse tõttu alkoholile omast kibedat maitset.

Teiste suhkrumaksu proovinud riikidega enese kõrvutamine aitab ainult nii palju, et nende kogemusest saab õppida. Selle pärast aga Eestis midagi tegemata jätta on jabur.

Maks on halb, sest sellega tahetakse täita riigieelarvet? Jah, maksude mõte on raha koguda. Kui on märke, et sellega võib kaasneda positiivne mõju ühiskonnale laiemalt, siis pole loogilist põhjust maksule vastu seista. Vastaste väide, et karastusjoogid moodustavad suhkrutarbimisest ainult väikese protsendi, pole mingi argument. Kuskilt tuleb ju alustada.

Ettevõtjalgi on vastutus

Jah, joogitootjate elu läheb jälle raskemaks. Karastusjookide tootjad ütlevad, et tegelevad pidevalt jookides suhkru kogguse vähendamisega. Tore! Aga kui positiivseid muutusi pole aastate jooksul märgata, vaid rasvunute hulk aina kasvab, siis on ilmselgelt vähe kasu senisest tegevusest.

Taas pean rääkima vastutustundlikust ettevõtlusest – kõike ei saa rahas mõõta, tuleks vaadata suuremat pilti ja mõelda, kuidas ettevõtjana saab anda oma panuse, et inimeste elu oleks parem ja ühiskond tervem. Nõrgemate – antud juhul näiteks laste või alkoholi puhul alkoholisõltlaste – arvel kasu teenimine on lihtsalt näotu.

Ainus kaalukas vastaste argument, millega tuleb nõustuda, on see, et maks üksi rahva tervist ei paranda. Sellega koos on vaja teavitustööd, selgitust, mida valge suhkur meiega teeb ja miks seda tuleks vähendada ning asendada tervislikumate suhkrute tarbimisega.

KADRI PÕLENDIK
Äripäeva ajakirjanik

Limonaad on sisuliselt luksuskaup, mis võib tekitada samamoodi sõltuvust nagu suitsetamine või alkoholi joomine.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: **www.aripaev.ee**
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalisel, majanduslikul, poliitilisel või religioossel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMN

Klaaslaega Eesti Euroopa Liidus

Kuigi meie majanduse kasvutempost see nii välja ei paista, on Eesti areng kindlasti olnud Euroopa Liidu viimase aja üks ilusamaid edulugusid.

Ega muidu meil olekski toetus ELile kõik need aastad väga tugev püsinud.

Statistilistele andmetele pilku heites võib esimesel pilgul tunduda, et päris nii see siiski ei ole. Möödunud aasta seisuga jääme ühe inimese kohta tuleva viimase kolmeteist aasta nominaalse SKT kasvu suuruse poolest maha viiest viimasel ajal ELiga ühinenud maast ja oleme seega täiesti keskpärased.

Kui aga protsentide asemel hakata lugema reaalset raha, hakkavad asjad paistma teises valguses. Kuid paraku kord meie emotsioone meeldivalt kõdistades, teine kord aga pettumust ja võib-olla isegi jõuetuse tunnet tekitades.

Kuigi riikide edukuse hindamisel enamasti lähtutakse püsiväärtuse järgi arvutatud rikkuse tasemest ja kasvutempost, on mõnikord lisaks protsentide ja püsiväärtuse jälgimisele hea heita pilk ka absoluutnumbritele.

Euro on euro igal pool

Esiteks juba sellepärast, et kasvuprotsentide või püsiväärtuse eest ei saa osta ühtegi kaupa ega tasuda ühtegi arvet.

Kaupu müüakse ja arveid tasutakse ikkagi nominaalsete, üle maailma kõikjal üht ja sedasama hinda omavate eurode eest.

Kui andmetesse süveneda, hakkabki esimese asjana silma, et kasvutempo suurus ja nominaalse rahalise rikkuse juurdekasvu ulatus võivad tihti olla üsna erinevad asjad.

Nii näiteks on mõlema meie lõunanaabri nominaalne SKT kasv ühe inimese kohta olnud Euroopa Liiduga ühinemise hetkest alates meie omast tunduvalt suurem. Lätlastel 2,46 ja leedukatel 2,5 korda meie 2,24 korra vastu.

HEIDO VITSUR
Vabariig Presidendi majandusnõunik

On vaja seda nii palju kordi korratud oskust ja võimekust suurendada produktiivsust, teha suurema lisandväärtusega töid, liikuda väärtusahelas rohkem lubavatesse lülidesse.

Samuti on Läti kaupmehel, nagu igal teiselgi kaupmehel üle kogu maailma, ükskõik, milline on olnud inflatsioon Eestis. Nad vaatavad üksnes seda, missugune number rahale on trükitud.

Ja kui tunda huvi mitte protsentide, vaid eurode vastu, selgub, et kui kolmteist aastat tagasi oli ühe eestlase ja ühe leeduka kohta tuleva SKT vahe 1700 eurot, siis tänaseks on see vahe kasvanud 2400 eurole ja Läti puhul 1900-lt 3100-le.

Kui otsida veelgi suuremat erinevust, siis kolmteist aasta jooksul on vahe kõige kiiremini kasvanud Rumeeniaga – 2,8 korda. Aastal 2004 oli meie vahe 4200 eurot inimese kohta, nüüd on aga 8000.

Tublina uute liitujate klubis

Kui aga võtta vaatluse alla kõik kolmteist viimati ühinenud maad, siis on oma eurodes arvestatavat üleolekut meie suhtes suutnud paari tuhande euro võrra suurendada üksnes meist väiksema kasvuga Malta (kasvas 1,89 korda).

Teiste, meist rikkamate uute liikmetega, nagu Tšehhi ja Sloveenia, oleme me vahet kahekolme tuhande euro võrra vähendanud, kuid kõigist ülejäänutest oleme veel enam eest ära läinud, sealhulgas ka Ungarist, kes 2004. aastal meist 1200 euro võrra jõukam oli, kuid nüüd inimese kohta 5000 eurot maha jääb.

Paraku ei tähenda edu uute liikmesriikide liigas seda, et me saaks tõsiselt rääkida oma lähenemisest rikastele riikidele muus mõttes kui protsentide keeles.

Euroopa keskmisele oleme me loomulikult igas mõttes lähenenud. Kui 2004 moodustas Eesti SKT inimese kohta 31% ELi keskmisest, siis nüüd oleme jõudnud 55% tasemele.

Ka eurodes endis on meie vahe Euroopa keskmisega 2300 euro võrra kahanenud, kuid meie edu kõrval näitab see ka mitme vanema liikmesmaa ja mõne uue ebaedu. Kuid ühe kolmandiku asemel üle poole ulatuv tase on igal juhul kõva sõna.

Rikastele ei lähene

Pilguheit päris rikaste maade klubile on ikkagi kas kainestav või siis teistsugustele pingutustele kutsuv.

Kuigi näiteks Rootsi majandus on inimese kohta kasvanud kolmteist aastaga kasinalt 1,36 korda, pole me vaatamata oma tunduvalt suuremale kasvukiirusele rootslastele eurode arvestuses sugugi lähemale pääsenud, vaid vastupidi. Meie vahe on niigi masendavalt 27 000-lt kasvanud 31 000-le.

Umbes nii on lugu kõikide rikaste riikidega, välja arvatud retsessioonis olnud Soome, kellega SKT vahe inimese kohta on jäänud selleks, mis ta oli – 23 000 euro suuruseks. Aga seejuures on soomlastel vaja saavutada ainult pool meie kasvutempost, et see vahe jälle suuremaks kärisema hakkaks.

Seda, mida on vaja teha, et nii ei läheks, teavad praegu vist juba kõik. On vaja seda nii palju kordi korratud oskust ja võimekust suurendada produktiivsust, teha suurema lisandväärtusega töid, liikuda väärtusahelas rohkem lubavatesse lülidesse.

Nüüd oleks vaja teada saada ka seda, kuidas seda teha. Teha seda kõike natuke kiiremini, kui see meil seni on õnnestunud.

Vastasel juhul jäämegi rääkima klaaslaest või jumal teab millest.

KOMMENTAAR

Võitlus Savisaare pärandi pärast

Eeloleval suvel täitub Eesti Ühistupanga asutamisest kaks aastat, aga pangateenuste osutamiseks vajalikku tegevuslitsentsi pole Ühistupangale siiani väljastatud.

Kui veel märtsis jagas juhatuse esimees Ülle Mathiesen optimistlikke lubadusi, et suveks on litsents olemas ning alustatakse pangandusteenustega, siis aprilli keskel finantsinspektsioon hoopis peatas Eesti Ühistupanga tegevusloa taotluse läbivaatamise ja tagastas taotluse.

Ei usalda linnavõimu

Finantsinspektsiooni juht selgitas taotluse tagastamist sellega, et olulisima osaluse omaja Tallinna linna kohta ei saadud kõiki vajalikke andmeid ja seetõttu polnud taotlust võimalik sisuliselt hinnata.

Eesti Ühistupanga asutasid 2015. aasta juunis 119 eraisikut ja 34 juriidilist isikut. Tallinn panustas maksumaksja raha osakapitaliks 5 miljonit eurot, mis moodustas kogu osakapitalist üle 95%.

HANNO MATTO
Tallinna linnavolikogu liige (SDE)

Kahetsusväärne, et Tallinnas ei peeta lahingut linnaelanike parema elukeskkonna nimel.

Lisaks finantseeris Tallinn täielikult ka Ühistupanga Asutamise Sihtasutust 350 000 euro ulatuses ning kattis õigusabikulusid panga asutamisdokumentide ettevalmistamiseks otse linnakantselei õigusabi kulurealt summas 200 000 eurot.

Viimane summa olid makstud hanketa advokaadibüroole Lextal, kes samal ajal esindas ka korruptsioonikuritegudes kahtlustuse saanud linnapea Edgar Savisaart.

Tallinn otsustas aga Ühistupangas põletada veel ja veel miljoneid maksumaksja eurosid. Eelmise aasta lõpus otsustas linnavalitsus Ühistupanga osakapitali täiendavalt panustada ning väljastada ka linna pikaajalise garantii – kokku 7,2 miljonit eurot.

Linnafirmad osanikeks

Sihtasutuse Tallinna Ettevõtlusinkubaatorid põhikirja muudeti selliselt, et see saaks omandada kuni miljoni euro eest osaluse Ühistupangas.

Tallinna Soojuse ASi kasumijaotuse otsust muudeti ja kohustati ettevõtet omandama Ühistupanga osalust summas 2 miljonit eurot.

Kõige lõpuks otsustati keskerakondlaste häältega volikogus eraldada Ühistupangale pikaajaline garantii tulevaste perioodide kahjumi katmiseks summas 4,2 miljonit eurot.

Hiljutine Ühistupanga koraline üldkoosolek tõdes, et pank on endiselt tegevusloata ja mullune kahjum küündis 368 000 euroni.

Täielik huvipuudus

Uusi rahastajaid pole lisandunud ning olemasolevadki osanikud peale Tallinna linna pole osakapitali täiendavalt panustanud. Nii suurendas linnavalitsus Tallinna osalust 1 003 600 euro võrra.

Keskerakond on Tallinnas selgelt öelnud, et Savisaare pärand, sealhulgas Ühistupank, vajab kaitsmist.

Kõige kahetsusväärsem ongi see, et Tallinnas ei peeta lahingut linnaelanike paremate teenuste ja elukeskkonna nimel, vaid raisatakse maksuraha munitsipaalkapitalismi edendamisele.

ÄRIPÄEV EETRIS

Kuhu liigud, investeerimine?

Millega lõpeb investeerimisbuum, arutlevad investor Toomas ja investorid Kristi Saare, Tauri Alas ja Tõnis-Denis Merkuljev. Juttu tuleb ka sellest, millal investor Toomas riskantsemalt raha kasvatama plaanib hakata ning kas tasub ühisrahastusse raha panna.

▶ Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.

309

inimest vähem elas Eestis 2017. aasta 1. jaanuari seisuga kui aasta tagasi samal ajal. Statistikaameti andmetel on elanike arv 1 315 635 inimest. Sisseränne ületas väljarännet 800 inimesega.

JUHTKIRI

Ikkagi välismaa oma

Investeeringul ja investeeringul ei peaks olema mingit vahet, kas selle teeb tuntud välismaine tegija või on tegijad kodumaalt pärit.

Idee sellest, et kohe-kohe võiks mõni maailma suurtegija Eestisse oma tootmise tuua, on saanud kohati juba kinnismõtteks. Nimeka tegija tulek tooks meile kuulsust, aga olulisem – annaks tööd ja maksutulu. Tesla tehase (l)ootus on veel õhus, aga väga atraktiivne Eesti ei näi olevat.

Aasta alguses tulid suure pauguga avalikkuse ette Est-Fori nime alla kogunenud Eesti oma metsatööstusrid ning teatasid, et neil on plaan rajada Eestisse miljardiline puidutööstus. Plaan näeb ette Tartu lähistele umbes miljardi euro suuruse investeeringuga tselluloositehase rajamist, mis hakkaks ümber töötlema umbes 2,5–3,3 miljonit tonni paberipuitu aastas.

Äripäev arvates peab riik võtma puiduprojekti kui iga teist võimalikku suurinvesteeringut, mida lausa riiklike delegatsioonidega käiakse maailmast siia meelitamas. Kui usume ja tahame, et kohalik mets kohapeal töödeldakse ja seonduvalt ka töökohad ja investeeringud kodumaale jäävad, tuleb seda projekti toetada. See, et projekti veavad Eesti oma ettevõtjad, peaks olema suur pluss, mitte vastuargument.

Tõsi – pole veel rahastust ja üleüldse on tegemist tavatu lähenemisega, sest seni on metsa harjutud pigem palgi kujul välismaale vääristamisele saatma. Est-Fori avapaugu peale reageeris Äripäev juhtkirjaga, nimetades töösturite plaani Eesti suurimaks *start-up*'iks – viimaste puhul oleme juba harjunud, et käiakse õhinaga välja mingi uus ja äge idee ning asutakse sellele toetust koguma ehk ideed mööma.

Nüüdseks on asjad edasi liikunud ja mida enam tundub, et projekti vedajad on käitunud nagu Äripäev soovitas, andes avalikult teada oma tegemistest ja tahtmistest, seda enam on hakanud välja tulema kõhklusi ja vastuseisu.

Üks samm juba astutud

Ühes kohas on riik juba kiirust ja huvi üles näidanud – nimelt võeti aprilli keskel vastu planeerimisseaduse muudatus, millega antakse arendajale võimalus kalli riigi eriplaneeringu eest ise tasuda. Asjaajamise kiirus on üks tosinast tingimusest, mille Est-For välja käis.

Äripäeva arvates tasub neid tingimusi käsitleda just selliselt, nagu nad tõenäoliselt ka on – eeldused projekti realiseerumiseks. Kui tingimused ei sobi, on parem see välja öelda ja hoiame kokku raha, aega ja palju avalikku nääklemist. Midagi väga ei muutu – väiksemaid puidutööstusi on tulnud teisigi ja ülejäänud metsa saadame edaspidigi välismaale töötlemiseks.

Riigi jah-sõna miljardiprojektile peab olema jätkuvalt seotud tingimusega – kõik küsimused peavad saama vastuse, et projektist ei tuleks uut Rail Balticut, kus inimeste vastuseis tekkis ainuüksi selle pinnalt, et projekti vedajad ei osanud või ei tahtnud vastuseid anda.

Väga oluline küsimus on keskkond ja meie rahvuslik uhkus – mets. Kogu aeg oleme teadnud, et oleme metsarikas riik. Aga sama kaua loeme-kuuleme-näeme palgivirnu sadamates välismaale suundumas. Teades, et kuusk ei kasva nagu kartul poole aastaga kasutuskõlbulikuks, tekibki küsimus – kas meil ikka on piisavalt läbi mõeldud, kui kauaks uuele tööstusele materjali jätkub ja kas meie metsad jäävad ikka alles.

Nende arutelude pidamine on vajalik nagunii, sest metsade jõuline raiumine käib sõltumatult Est-Forist iga päev. Riigi vastutingimus töösturitele võikski olla võimalikult avarad ja faktipõhised arutelud, mis ühtlasi oleks ka miljardiprojekti huvides. Riski, et tulemus töösturitele ei meeldigi, peavad nad ise võtma.

REPLIIK

Vastukaaluks paluks avaliku sektori reformi

Valitsuse kohta enam uus ei saa öelda – koos on juba nii palju korda saadetud, et vaja oleks senisele käekirjale omakorda värskendust.

PEETER-EERIK OTS
Äripäeva arvamustoimetaja

Uudselt lähenes valitsus peamiselt kahes momendis. Esiteks oli väga uus uskumine, et raske aeg on igaveseks mööda ning kogutud varud võib ära kulutada. Pole tähtis, kuhu ja kuidas.

Üllatav oli ka valitsuse käsitlus maksudest kui jumalikust sularahautomaadist – sisestad soovitud summa ja raha tuleb.

❝ Teine moment, millega valitsus uudiskünnise ületab, on see, et ettevõtjate arvamus ei lähe justkui üldse korda.

Rumalad eelmised, et väikese numbri panid.

Ignoreerimine on trend

Teine moment, millega valitsus uudiskünnist ületab, on see, et ettevõtjate arvamus ei lähe justkui üldse korda. Jah, eks valitsuse manamine on mingil määral praegu lihtsalt popp, aga tõsised hoiatused on samamoodi tähelepanuta jäetud. On ennegi ignoreeritud ühiskonnagruppe, aga nii tuima reaktsioonitust ei meenugi.

Tänan, aga sellisest uuest valitsusest on nüüd küll. Vastukaaluks sobiks midagi sootuks teisest suunast. Näiteks uudist, et lihtsalt ei ole jõutud veel välja tulla avaliku sektori kokkutõmbamise kavaga.

Jättes kõrvale ujulaehitused ja rahvakultuuritegijate saatmise pealinnast välja, võiks riigireformi sisustada tõelise avaliku sektori reformiga.

Samas suurusjärgus kokkuhoidu ei pruugi tulla, kui kavas laenata-reserve kulutada. Aga sõnumiga sellest, et mõeldakse ka sellele, mis tuleb pärast suurt pidu, saaks valitsus värskust õigest suunast juurde.

toimetaja Juhan Lang
tel 667 0136
juhan.lang@aripaev.ee

TEHNOLOOGIA

Tesla tulemused tekitavad segadust

Taastuvenergia- ja autotööstusfirma Tesla kvartalitulemused kinnitasid selget plaani hakata juba kahe kuu pärast tootma firma jaoks üliolulist Model 3. Kuigi firma tulevik sai järjekordse kvartali möödumisega selgemaks ja näitajad ei olnud halvad, siis aktsia hoopis langes.

FREDY-EDWIN ESSE
kaasautor

Üldiselt võivad Tesla aktsionärid kolmapäevase börsipäeva lõpus avalikustatud esimese kvartali tulemustega rahule jääda. Autotootmise näitajad on head, brutomarginaalid paranesid ning Tesla kinnitas taas, et alustab juulis Model 3 tootmist. Arvestades, et firma tulevik on aktsiasse aastaid sisse hinnatud, tasub praegusi tulemusi hinnata eelkõige tuleviku jätkusuutlikkuse vaatest.

"Model 3 arendus on peaaegu valmis ja me hakkame valmistuma tootmise alustamiseks," kirjutas Tesla tegevjuht Elon Musk aruandes. "Tehastes on ettevalmistused graafikus, et viia veel sel aastal Model 3 tootmine 5000 autoni nädalas ning järgmisel aastal 10 000 autoni nädalas."

Elektriautode tootja rohkem kui kahekordistas käibe aastases võrdluses, 2,7 miljardile dollarile. Samas kasvas ka puhaskahjum mulluselt 283 miljonit dollarilt 330 miljonile. Korrigeeritud kahjum oli 1,33 dollarit aktsia kohta, mis ületab suurelt analüütikute prognoositud 88sendist kahjumit.

Huvi Tesla tulemuste vastu oli sel korral tõepoolest suur, sest firma aktsia on sel aastal üle 45% rallinud, mille tulemusel kerkis Tesla turuväärtus mööda USA kahest suurimast autotootjast General Motorsist ja Fordist. Tesla on suutnud tõusta USA kallimaks autotootjaks vaatamata sellele, et müüs mullu üle saja korra vähem autosid kui GM, firmal on suured võlakohustused ja see pole ühelgi majandusaastal kasumit teeninud.

Rahapõletamise kiire tempo

Tesla müüs esimeses kvartalis 25 051 autot, mis on nende kvartalirekord. Kahe esimese kvartali peale prognoositakse 47 000–50 000 sõiduauto müümist ja kuigi firma kaugemaid prognoose ei tee, võib nendest numbritest järeldada, et isegi Model 3 turule toomata suudetakse Muski seatud 100 000 auto eesmärk sel aastal täita. Eelmisel aastal müüs Tesla umbes 84 000 autot.

Hea uudis oli ka firma rahaliste vahendite kasv kvartali lõpu seisuga 4 miljardile dollarile. See tulenes asjaolust, et firma emiteeris aktsiaid ja konverteeritavaid võlakirju kokku 1,22 miljardi dollari eest.

Kuid firma rahakulutamise tempo on endiselt investoritel ja analüütikutel hambus. Esimeses kvartalis oli vaba rahavoog negatiivne 622 miljonit dollarit, mis tähendab, et raha hulk kasvas ainult tänu lisakapitali kaasamisele. Juhtkonna sõnul prognoosivad nad selleks aastaks täiendavaid kapitalikulutusi, mis tähendab, et see 4 miljardit on küll paras puhver, kuid võib järelejäänud kolme kvartaliga märkimisväärselt väheneda.

Järgmised kvartalid annavad arusaama, kui väga Teslal läheb aasta lõpu poole lisakapitali vaja. Seetõttu tasub hoida vabal rahavool ja puhaskahjumil silm peal. Kuid probleemkohti oli aruandes veel.

Kas Musk päästis enda SolarCityt?

Tesla tegevuskulud kasvasid eelmise kvartaliga võrreldes 224 miljonit dollarit ehk 32%. Aasta varasemaga pole väga mõtet võrrelda, sest firma on tootmist märkimisväärselt suurendanud. Tesla teatel tulenes kulude kasv SolarCity liitmisest, sest varasem kvartal sisaldas vaid kuut nädalat SolarCity numbreid. Juhtkond tõi välja, et autodega seonduvad kulud kasvasid neljanda kvartaliga võrreldes kõigest 8%, vaatamata Model 3 märkimisväärsetele arenduskuludele.

Kindlasti teeb Tesla head tööd autoüksuse kulude kontrollimisel, kuid SolarCity paistab olevat see jõe põhja vedav tellis, mille eest osa analüütikuid ka hoiatas. Musk ise kiitis, et SolarCityga leitakse sünergia, mis aitab kulusid hoopis kokku tõmmata. Tulemuste järel peetud konverentskõnes analüütikutega oli Musk enesekindel, et Tesla saavutab soovitud kokkuhoiusünergia ning sihtmärgid, mis ostu ajal seati.

Tekib aga küsimus, miks Tesla seda sünergiat praegu tagasi hoiab? Mõistan, et asjad võtavad aega, aga SolarCity on Tesla oma praeguseks juba viis kuud ja ostu on ette valmistatud eelmise aasta augustist. Kui järgmise kahe kvartali jooksul ei suudeta ses vallas edusamme teha, tekib küsi-

HIND

OPECi kokkuleppe mõju kauaks ei jätkunud

Brenti toornafta barrel, USD

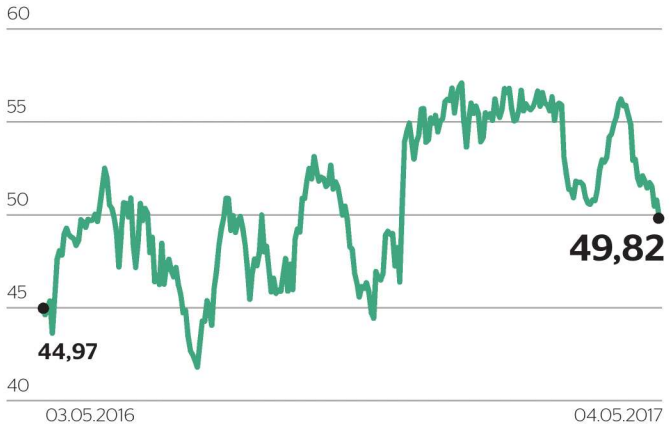

ALLIKAS: REUTERS

NAFTA

Nafta hind jätkab langust

Kuigi hiljuti teatasid naftat Eksportivate Riikide Organisatsiooni (OPEC) riigid, et vähendasid plaanitust enam tootmismahtu, oli nafta hind eile taas languses.

Toornafta barreli hind langes eile 47,04 dollarile. Brenti toornafta barrel maksis 49,82 dollarit.

Hinnalanguse taga näevad MarketWatchi analüütikud asjaolu, et värsked andmed USAst panevad kahtlema, kas OPECi ja Venemaa tootmismahu vähendamine globaalses plaanis tulemusi annab.

USA valitsuse andmetel vähenes USA naftavaru vaid "mõõdukalt" ning samas suurenesid "ootamatult" kütusemahud, kuigi suvise tarbimise kasvu peale ei panustata. Ühtlasi on kasvanud jõuliselt ka USA naftaeksport, mis viib S&P Globali analüütikute andmetel nafta hinna alla.

"Turg püüab aimu saada, kas OPECi tootmismahu piirangud tõesti globaalses plaanis hinda määravad," ütles Société Générale'i analüütik, kelle hinnangul selle nädala USA numbrid küll seda ei kajastanud.

Ka Commerzbanki analüütikud on leidnud, et "turu fookus hakkab tasapisi OPECi võlurite käest ära libisema ning liigub hoopis USA naftatootjate kätte". See tähendab omakorda, et naftaturu seisu silmas pidades peaks üha enam vaatama seda, mida teevad just USA naftatootjad.

Nafta hind on kujunenud osalt ka OPECi jätkuva tootmismahu vähendamise ootuses, kuid kui mai lõpus kokkulepet ei sünni, siis usub osa analüütikuid MarketWatchi teatel, et pole võimatu ka nafta hinna langemine alla 40 dollarile barrel. Kui aga otsus vastab turu ootusele, on võimalik ka hinna tõus 60 dollarile barrel.

ÄRIPÄEV.EE

HIND

Tesla turuväärtus on aastaga märkimisväärselt tõusnud

dollarites

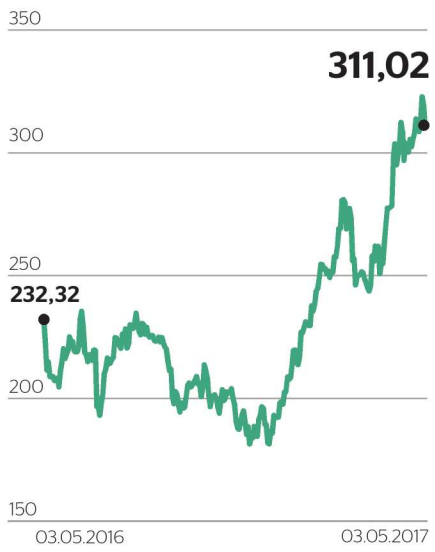

ALLIKAS: REUTERS

25 051

autot müüs Tesla esimeses kvartalis, mis lubab 100 000 auto suurust aasta eesmärki realistlikuks pidada ka ilma Model 3 lisandumiseta.

Kümned autoostjad olid end 2016. aasta märtsi lõpus Californias Newport Beachi autosalongi juures laagrisse seadnud, et olla valmis Model 3 ettetellimise alguseks. Auto kättesaamist tuleb veel oodata.
FOTO: EPA

mus, kas Musk tõepoolest päästis Tesla rahaga enda ja oma sugulaste investeeringuid.

Kiituseks tuleb aga öelda, et Muski juhtimisel keskendub SolarCity kasumlikumatele projektidele. Tesla teatel ei laiene SolarCity iga hinna eest, vaid valib kõrgema marginaaliga projekte, mis võimaldavad küsida ka ettemaksu. Teatavasti populariseeris SolarCity päikesepaneelisüsteemide renti, mitte omamist, kuid keskendub nüüd kasumlikkuse nimel taas rohkem müümisele. Kvartali lõpus oli 31% tehingutest müügitehingud.

Mitu uut huvitavat ideed tulemas

Aruandest saime ka huvitavaid asju teada. Näiteks plaanib Tesla sel aastal avada 100 uut müügiesindust ja loob nii-öelda kättetoimetamiskeskused esialgu suurlinnadesse – San Francisco, Los Angeles, Hongkong ja Peking. Keskuste mõte on toimetada uued autod klientideni senisest tõhusamalt.

Autoteeninduse koha pealt tuli ka huvitavaid uudiseid. Tesla plaanib sel aastal avada esimese keretöökoja ning laiendada üle maailma Tesla ametlikke sertifitseeritud keretöökodasid. Lisaks on plaan suurendada enda teenindusautode hulka. See tähendab, et oma Tesla teenindamiseks ei pea sõitma autoteenindusse, vaid Tesla mehaanikud tulevad ise auto juurde. Juhtkonna sõnul ei pea enamiku hooldustööde puhul autot üles tõstma, mis võimaldab seda hooldada kõikjal. Projekti testitakse esialgu Silicon Valleys.

Investoritele Tesla tulemused just meeltmööda ei olnud, sest järelturu kauplemises kukkus aktsia üle 2%. Olen ise ausalt öeldes loobunud üritamast aru saada Tesla aktsionäride mõtlemisest, sest minu hinnangul oli kahjumile vaatamata tegu tugeva kvartaliga.

Arvestades, et aktsia on niikuinii tulevikku hinnatud, lühiajalised tulemused erilist rolli ei tohiks mängida ning firma kinnitas oma plaani alustada Model 3 tootmist juulis, nagu lubatud, peaksid aktsionärid olema rahul. Miks aktsia langes, ma ei tea.

PANGANDUS

Pistiseskandaal räsis Société Générale'i tulemusi

Société Générale jõudis Liibüa naftafondi juhi Libyan Investment Authorityga kohtus peetud korruptsioonivaidluses lahenduseni: pank pidi maksma ligi miljard dollarit, mis mõjus esimese kvartali tulemustele kehvasti, vahendas Bloomberg.

Prantsusmaa pank ja Libyan Investment Authority (LIA) jõudsid kokkuleppele, et lahendavad kahe osapoole vahel kõik probleemid, mis on seotud aastatel 2007–2009 tehtud ülekannetega.

Nimelt tegi Société Générale Liibüa ärimehele Walidd Al-Giahmile 58,4 miljoni dollari suuruse ülekande, et too vormistaks panga jaoks soodsaid investeerimistehinguid. LIA juhib Liibüa naftatuludest kokku pandud fondi, mille väärtus on 60 miljardit dollarit. Ettevõte hindas oma kahju 1,5 miljardile dollarile. Grupp väitis, et Al-Giahmile tehtud makse oli pistis, millega püüti teda ja tema töötajaid mõjutada. Société Générale eitas süüdistusi, kuid otsustas sellegipoolest enne kohtumenetluse algust maksta LIA-le 963 miljonit eurot.

Société Générale'i puhaskasum kahanes esimeses kvartalis 747 miljonile eurole, aasta eest oli see 924 miljonit.

ÄRIPÄEV.EE

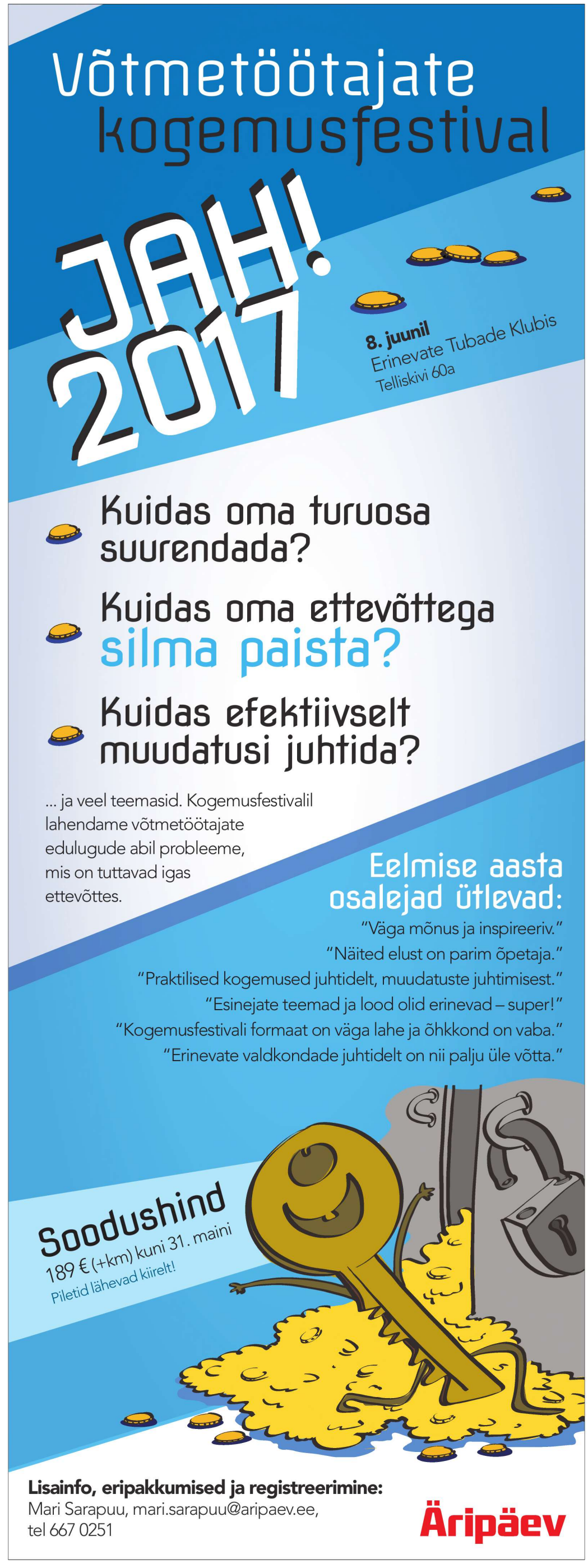

toimetaja Juhan Lang
tel 667 0136
juhan.lang@aripaev.ee

KUU ÜLEVAADE

Patuoinast veduriks

Aprillis osutus minu portfelli veduriks Norra lõhekasvataja Lerøy Seafood, kes kuu varem andis märkimisväärse panuse vastupidisel suunal ehk minu aktsiapaki väärtuse kahanemisse.

▲ Lõhe hind on hakanud tõusma ja see on aidanud kerkida ka Norra lõhekasvataja Lerøy Seafoodi aktsial. FOTO: MEELI KÜTTIM

INVESTOR TOOMAS
investor.toomas@aripaev.ee

Äripäev

Suuresti tänu Norra lõhekasvataja aktsiale, mis on minu suurim positsioon, sain aprillis rõõmustada oma portfelli 1,47protsendise kasvu üle. Selle väärtus oli aprilli lõpus 278 748,09 eurot ning peale Lerøy Seafoodi, mis osutus möödunud kuul kõige kasumlikumaks positsiooniks, tõusid tublisti ka Ryanair ning Microsoft.

Naftasektori murede tõttu valmistas aga väikese pettumuse minu portfellis sisalduv teine Norra ettevõte Statoil, mille väärtus kahanes rohkem kui 4 protsenti. Hästi ei läinud ka Olympicul, keda vaevavad mured välisturgudel.

Õitseng lõhesektoris

Lerøy Seafoodiga pääsesin aprillis ehmatusest. Kui märtsi lõpul kukkus lõhekasvataja aktsia rohkem kui viiendiku ning sattus lõhe hinna järsu languse tõttu karuturule, siis nüüdseks on ekspordivõimalused suurenenud ning lõhe hind kasvanud. Ka DNB analüütikute hinnangul on lõhesektori väljavaated ning hinnasiht paranenud. Aktsia kaupleb aga 430 Norra krooni juures.

Kindlasti lisas investoritesse optimismi Norra ja Hiina vahel sõlmitud toidukaupade importi ja eksporti puudutav kaubanduskokkulepe. Leppest loodab suurimat kasu lõigata just kalatööstus, mis saab taas oma toodangu Hiina turule viia.

Samuti tegi Lerøy juhatus ettepaneku aktsiate splittimiseks. See tähendab, et üks vana aktsia jaguneb kümneks väärtpaberiks. Kuigi selle peab heaks kiitma 23. mail toimuv aktsionäride üldkoosolek, loodetakse aktsia tükeldamise kaudu suurendada väärtpaberi likviidsust.

Veel suurenes lõhekasvataja makstava dividendi suurus. Nimelt teatas ettevõte, et maksab investoritele sel aastal dividendina välja 13 Norra krooni aktsia kohta. Negatiivse poole pealt jäi aga silma tõsiasi, et Handelsbanken otsustas lõhekasvataja hinnasihi langetada 630 Norra kroonilt 590 kroonile.

Pidur samuti Norrast

Teine minu portfellis sisalduv Norra ettevõte Statoil oli aprillis aga miinuses ning kasvu suurim pidur, langedes 4,39 protsenti. Miinust põhjustab Statoili suur sõltuvus toorainest ning teatavasti on nafta hind olnud viimasel ajal küllaltki kõikuv.

Ka Iraan teatas hiljuti, et kavatseb rajada uusi rafineerimistehaseid, mis toob turule tõenäoliselt rohkem naftat ning langetab seeläbi hinda.

Positiivse poole pealt on Statoil isegi rasketes oludes pidevalt oma investeeringuid suurendanud ning eriti rõõmsaks teevad mind ettevõtte eile avaldatud majandustulemused. Nimelt teatas Statoil kasumi pea kümnekordsest kasvust aasta esimeses kvartalis ning aktsia reageeris sellele ligi 3protsendilise tõusuga.

Ühtlasi katkes tulemuste valguses ahel, kus kolm järjestikust kvartalit on Statoil

PORTFELL

Peaaegu kogu portfell aprillis kasvas

investor Toomase aktsiaportfell seisuga 30.04.2017

aktsia	kogus	soetus €	hind €	väärtus €	% portfellist	kasum €	tõus %
Microsoft	**412**	**24**	**63,52**	**26158,13**	**15,88**	**16280,73**	**164,72**
Apple	94	68,02	135,19	12703,56	7,71	6314,41	98,78
Lerøy Seafood	850	22,75	46,61	39708,36	24,1	20283,25	104,89
Apranga	6000	1,89	2,73	16380	9,94	5045,85	44,52
Statoil	615	12,78	14,93	9200,74	5,58	1323,1	16,84
Ryanair	221	12,11	16,33	3608,93	2,19	932,06	34,82
Berkshire'i B-aktsia	55	133,9	152,18	8367,16	5,08	1011,64	13,75
Tallink	11900	0,85	0,96	11364,5	6,9	1298,94	12,9
Olympic EG	5000	1,64	1,79	8950	5,42	726,78	8,84
LHV allutatud võlakiri	10	1000,32	1093,54	10935,42	6,64	932,22	9,32
Inbanki allutatud võlakiri	7	1000,46	1098,36	7688,53	4,67	685,33	9,79
Baltic Horizon Fund	7430	1,35	1,31	9703,58	5,89	-301,82	-3,02

ALLIKAS: REUTERS, ÄRIPÄEV

1,47

protsendi ehk 4038,51 euro võrra suurenes minu portfelli väärtus aprillis.

Äripäeva Akadeemia

Viis olulist mälutehnikat

Kuidas korrastada oma mälutegevust ja jätta meelde õigeid asju?

- Kuidas olulist infot paremini meelde jätta?
- Kuidas ennast teistele meeldejäävaks teha?
- Miks on keskendumine oluline?
- Millised on viis peamist mälutehnikat?
- Kuidas mälu parandada?

15.06.2017

Tauri Tallermaa

159 € (km-ga 190,80 €)
Kehtib kuni 11.05.17
Tavahind: 259 € (km-ga 310,80 €)

Info ja registreerimine: Tanel Tammiku / tel: 667 0285 / e-post: tanel.tammiku@aripaev.ee / akadeemia.aripaev.ee

EDETABEL

Märtsi patuoinas näitas aprillis tublit kasvu

hinna muutus aprillis protsentides

▲		▼	
Lerøy Seafood	**13,97**	**Statoil**	**-4,39**
Ryanair	9,42	Olympic EG	-1,65
Microsoft	4,44	Berkshire'i B-aktsia	-1,04
Apranga	2,23	Tallink	-0,63
Baltic Horizon Fund	0,77	Inbanki allutatud võlakiri	-0,12
LHV allutatud võlakiri	0,08	Apple	-0,03

ALLIKAS: REUTERS, ÄRIPÄEV

VÕRDLUS

Investor Toomase portfelli käekäik alates algusest

portfelli väärtus eurodes

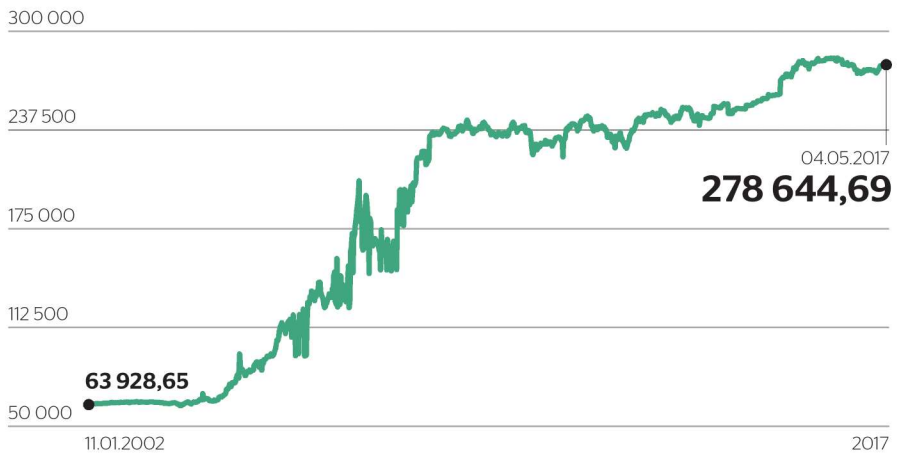

ALLIKAS: ÄRIPÄEV

saanud kahjumit. Sellele on kaasa aidanud nafta hinna ligi 60protsendiline tõus aastatagusega võrreldes. Samuti peegeldub tulemustes kulude kärpimine.

Mure kodubörsilt

Peale Statoili oli aprillis minu portfellis langeja kodubörsil noteeritud Olympic Entertainment Group (OEG). Nimelt kaotas ettevõte turuväärtusest kuuga 1,65 protsenti.

Kontsernile tuli välisturgudelt mitu negatiivset uudist. Nii näiteks levisid kuuldused, et Läti kavatseb hasartmängumaksu tõsta. See lööks OEGd üpriski valusalt, kuna tegemist on börsiettevõtte suurima turuga.

Vaidlused on käimas Slovakkia pealinnas Bratislavas, kus soovitakse hasartmängud sootuks keelata, ning seetõttu on õhus võimalus, et kasiinolitsentse ei pikendata. OEG-l on Bratislavas neli kasiinot, mille käive oli eelmisel aastal kokku 8,2 miljonit eurot.

Muresid jätkub ettevõttel ka Itaalias Milanos, suuruselt kolmandal turul. Nimelt piiratakse seal kasiinode lahtiolekuaega ning hasartmänguteenuse pakkujad satuvad ebasoodsamasse maksukeskkonda. Veel ei tohi kasiinod paikneda koolide, kirikute, haiglate ja vanadekodude läheduses, mis võib samuti tulevikus kasiinolitsentsi pikendamist pärssida.

Positiivse poole pealt rõõmustasid mind eelmisel kuul avaldatud OEG tulemused, mis ületasid ka analüütikute ootusi.

Näiteks LHV vanemanalüütik Shana Gavron pidas hasartmängutulusid 1,1 miljoni euro võrra panga ootustest paremaks. Tulemuste taustal tõstis OEG hinnasihti ka Swedbank, hinnates aktsia õiglaseks väärtuseks 1,9 euro asemel 1,95 eurot.

Muutsin taktikat

Lõpetuseks pean aga tunnistama, et jätsin aprillis täitmata ühe väljakäidud lubaduse. Kuigi lubasin kolmandiku lõhekasvataja aktsiatest 400 Norra krooni pealt müüa, siis seda ma ei teinud. Vaatasin tehniliste ja fundamentaalsete indikaatorite järgi, et aktsia on üle müüdud. Seega ootan ära juuni algul laekuva dividendi ning seejärel on mul kavas ikkagi Lerøy Seafoodi suurt osakaalu oma portfellis vähendada.

Olen aga endiselt seda meelt, et vaba raha suur osakaal minu portfellis on õigustatud ning mõtlen tõsiselt ka selle peale, et teistest praegu tipus olevatest positsioonidest kasumit võtta.

Kindlasti ei välista ma aga, kui silmapiirile tekib atraktiivne, soodsat ostukohta pakkuv investeerimisobjekt, et ma siis sinna oma raha paigutan. Hoiangi vahendeid ju selle jaoks, et õigel hetkel need enda heaks tööle panna.

TULEMUS

HSBC panga aasta algus valmistas üllatuse

Suurbritannia pangandusgrupp HSBC Holdings teatas oma esimese kvartali tulemuse, mis valmistas positiivse üllatuse, vahendas Bloomberg.

Kohandatud maksueelne kasum kasvas aastaga 12 protsenti, 5,94 miljardile dollarile, teatas Suurbritannia pank neljapäevases avalduses. Kohandatud käive suurenes aga 2 protsenti. Analüütikud prognoosisid, et käive kahaneb 9 protsenti.

"Ma oleks õnnelik mees, kui saaks 2017. aasta praegu lõppenuks lugeda," ütles ettevõtte finantsdirektor Ian Mackay. HSBC on viimase kaheksa kuu jooksul ostnud oma aktsiaid tagasi 3,5 miljardi dollari eest, et aktsia hinda vee peal hoida. Mackay sõnul oste suurendama ei hakata.

18

riigis on HSBC tegevjuht Stuart Gulliver panga tegevuse lõpetanud.

Euroopa suurima panga tegevjuht Stuart Gulliver on ametis tõenäoliselt viimast aastat. Ta on lõpetanud panga tegevuse 18 riigis ja see on käibele väga kehvasti mõjunud. Lisaks on pank üle elanud mitu skandaali.

HSBC aktsia kallines eile Hongkongi börsil 2,3 protsenti.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED — REKLAAM

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga									
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	0,90	1,00	1,80	1,80	1,80	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	1,20	1,50	2	100/200 (4)
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägilt	kuu püsijäägilt
Danske Bank	kontakteeruge pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga						
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaalpanganduse klientidele; (4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojäägilt, Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee
Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037
Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD — REKLAAM

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
Creditstar	EE3300111038	1.12.2016	1.09.2017	8,00%	kvartaalne	1 000	3 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE3300111046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	12 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
Uvic	EE3300110782	27.11.2015	27.11.2018	10,00%	kvartaalne	1 000	1 500 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
PlusPlus Capital	EE3300111079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	5 000 000
luteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 000 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000

REDGATE CAPITAL

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

FONDID — REKLAAM

LHV Varahaldus — 03.05

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Pensionifond L, EUR	1,61	1,61	1,61	2,61	1,50	4,45	4,02	4,24	692 499 402
Pensionifond M, EUR	1,26	1,26	1,26	1,85	0,98	2,65	3,34	3,74	85 710 343
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,79	-0,11	0,04	2,13	2,54	64 008 121
Pensionifond XL, EUR	1,41	1,41	1,41	3,00	1,89	5,83	4,59	4,99	118 342 086
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	1,28	-0,13	0,00	2,11	2,73	20 645 941
Täiendav Pensionifond, EUR	1,62	1,64	1,64	3,21	2,45	7,11	6,12	6,17	9 222 478
LHV Pensionifond 25, EUR	1,10	1,10	1,10	3,90	1,08	2,08	2,82	3,65	12 018 502
LHV Pensionifond 50, EUR	1,31	1,31	1,31	5,44	1,08	2,51	3,48	4,41	217 371 473
LHV Pensionifond Intress, EUR	0,93	0,93	0,93	1,57	-0,04	0,07	1,32	2,18	3 953 093
LHV Pensionifond 100 Pluss, EUR	1,74	1,76	1,76	8,50	0,86	4,59	4,78	6,26	4 711 026
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,80	0,80	2,00	-0,29	-0,68	0,75	1,81	539 216
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,39	11,51	11,51		1,48	2,51	-7,78	7,49	11 922 141.21
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	10,29	10,40	10,40		9,77	22,99	8,18	5,17	4 024 047,60
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,58	6,64	6,64		9,77	22,99	8,18	5,17	-

Nordea Pensions Estonia — 03.05

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Nordea Pensionifond A, EUR	1,13	1,13	1,13	6,31	2,12	8,48	4,29	4,86	210 087 027,37
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,98	0,98	0,98	9,59	2,78	13,17	6,17	6,31	28 520 029,60
Nordea Pensionifond B, EUR	1,00	1,00	1,00	4,02	1,35	4,46	2,64	3,29	23 422 045,83
Nordea Pensionifond C, EUR	0,89	0,89	0,89	2,22	-0,05	0,06	1,82	2,18	12 937 961,66
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,54	1,57	1,56	12,49	3,72	18,22	8,14	8,37	10 758 943,32
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,80	0,81	0,81	3,54	0,96	3,83	3,28	3,49	2 332 548,87

Trigon Asset Management — 03.05

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Trigon Balti Fond C, EUR	19,59	20,29	19,89	6,47	4,23	14,32	14,62	9,91	1 471 483,92
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	31,10	32,21	31,58	11,60	13,20	29,60	8,37	11,77	105 469 190,49
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	24,32	25,18	24,69	20,71	-0,69	54,37	19,43	2,99	14 192 328,43

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel. +372 667 92 00, www.trigon.ee

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

toimetaja Liina Laks
tel 667 0097
toimetajad@aripaev.ee

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Facebook ahvatleb ostma

Kuigi Facebooki tulemused investoreid ei rõõmustanud, siis odavnenud aktsia meelitab otsma.

Kolmapäeval kvartalitulemustega lagedale tulnud sotsiaalmeediamaastiku valitseja Facebooki esimese kvartali kasum hüppas aastases võrdluses 76%, 3,06 miljardile dollarile ehk 1,04 dollarile aktsia kohta. Käive kasvas samal ajal 49%, 8,03 miljardile dollarile. Mõlemad numbrid lõid selgelt analüütikute keskmist prognoosi, milleks oli 7,83 miljardit dollarit käivet ja 87 senti kasumit aktsia kohta.

Facebook jätkab võimsalt ka kasutajate arvu kasvatamist. Esimese kvartali lõpuks oli Facebookil 1,94 miljardit igakuist kasutajat, mis on 17% rohkem kui aasta tagasi. Analüütikud prognoosisid 1,91 miljardit kasutajat. Facebook liigub tempos, mille toel ületab 2 miljardi kasutaja piiri veel selles kvartalis. Uskuge mind, sellest ei kuule me mingi igava kvartaliaruande vahendusel, vaid Facebook annab sellest suurelt ja kõlavalt kõigile teada.

Kuid firma aktsia kukkus järelturul 2,5%. Facebooki juhtkond rõhutab juba mõnda aega, et kuvatavad reklaamid on maksimumi lähedal ja kasv selles vallas aeglustub. Seni pole see investoreid aktsiaostust tagasi hoidnud, aga ju siis eilne oli kerge meeldetuletus firma ees seisvatest väljakutsetest.

"Suurepärane kvartal, aga mis edasi?" kommenteeris tulemusi kliendikirjas MKM Partnersi analüütik Rob Sanderson.

Paneb ostumõtteid mõlgutama

Kirjutasin mõni nädal tagasi, et Facebook on minu "igavalt kindel lemmik-kasvuaktsia". Olen endiselt sama meelt, et ettevõttel on väga head kasvuväljavaated, vaatamata ehk lühiajalisele tagasilöögile Facebooki platvormil.

Instagramil on üle 700 miljoni igakuise kasutaja ning seal läheb reklaamimüük mühinal. Messengeris testitakse reklaamimüüki ning varus on veel üle miljardi kasutajaga WhatsApp. Keskpikas plaanis on Facebookil veel uskumatult palju kasvuruumi ja mind hämmastab, kuidas turg keskendub ainult Facebooki platvormi reklaamimüügile.

Kuigi Google'i puhul tekitas emafirma Alphabeti loomine omajagu segadust, siis mul on tunne, et Facebooki puhul aitaks sarnase emafirma loomine segadust vähendada, sest eraldi nimega emafirma eristaks Facebooki platvormi Facebooki börsifirmast.

Kuulasin tulemustejärgset konverentskõnet analüütikutega, kus ettevõtte juht ja suuromanik Mark Zuckerberg rääkis pikalt ja põhjalikult tulevikust ning sellest, kuhu näeb firmat liikumas. Täiesti 180 kraadi teine jutt, võrreldes päev varem analüütikutega vestelnud Apple'i bossi Tim Cookiga, kes pajatas ülivõrdes vaid minevikust ega osanud või tahtnud midagi tulevikust rääkida.

Facebooki läinud kvartal oli väga tugev ning kasv ei ole kuhugi kadunud, võibolla lihtsalt veidi aeglustumas. Facebookil on väga hea kasv, tohutu realiseerimata potentsiaal, suurepärane juhtkond ning praegu veidike odavnenud aktsia.

> **Facebookil on hea kasv, tohutu realiseerimata potentsiaal, suurepärane juhtkond ning hetkel veidike odavnenud aktsia.**
> investor Toomas

HIND

Facebooki aktsia on kõigi aegade tipus

ALLIKAS: REUTERS

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL

Kuidas läheb Toomase investeeringutel?

päevane muutus

–0,22%

väärtus 278 101,76 eurot
53% aktsiad / **40%** raha / **7%** võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Statoil	**1,27**
Ryanair	0,97
Apranga	0,74
Tallink	0,63
Berkshire Hathaway B-aktsia	0,22
Microsoft	–0,01
Apple	–0,28
Baltic Horizon	–0,38
Olympic EG	–0,56
Lerøy Seafood	**–0,85**

Viimased tehingud

Müüs: 9. jaanuaril 250 iShares Stoxx Europe 600 aktsiat hinnaga 36,36 eurot aktsia. Tehingusumma oli 9090 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.
Müüs: 9. jaanuaril 442 Ryanairi aktsiat hinnaga 14,68 eurot aktsia. Tehingusumma oli 6488,56 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimekirja aktsiate liikumisi.

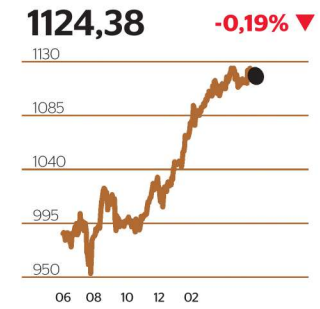

perioodi kõrgeim	1127,74
perioodi madalaim	955,95

AUTOTÖÖSTUS

BMW vaatab tulevikku ettevaatlikult

BMW jäi konservatiivse kasumiprognoosi juurde, sest tegevjuht Harald Krügeri sõnul nõuab isesõitvatele ja elektrilistele autodele üleminek aega, vahendas Bloomberg.
BMW teatas, et nende kasum peaks sel aastal kasvama "veidi". Autotootja keskendub järgnevatel aastatel kallimate mudelite tootmisele, mille hulka kuulub ka sportmaastur BMW X7. Ettevõtte kulud on suured, sest paljuski arendatakse juba tulevikuautosid. "Ootame, et uute mudelitega seotud projektide käivitamine ja turundamine suurendavad selle aasta jooksul kulusid," ütles BMW finantsjuht Nicolas Peter.
BMW kasum autotootmises suurenes esimeses kvartalis 6,1 protsenti, 1,87 miljardile eurole. Uurimis- ja arendustegevusega seotud kulud kasvasid esimeses kvartalis 35 protsenti, 1,32 miljardile eurole.

PANE TÄHELE

Statoili kasum hüppas järsult. Esimese kvartali kasum kasvas pea kümme korda, 1,1 miljardile dollarile.

HSBC pank valmistas üllatuse. Maksueelne kasum kasvas 12 protsenti, 5,94 miljardile dollarile, käive suurenes 2 protsenti.

Tallink kasvatas reisijate arvu. Seda 15 protsendi võrra, üle veetud sõidukite arv suurenes 7 protsenti.

BÖRSIKAUBAD

Kütused 4.05

USD

Nafta IPE, bbl	49,80
Nafta NYMEX, bbl	46,68
Mootoribensiin, t	514,50
Diislikütus, t	448,57
Kerge kütteõli, t	443,15
Masuut (1% väävel), t	308,00
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,228

Põllumajandus 4.05

nael = 453,59 g

Kohv NYBOT, USc/nael	135,21
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	445,48
Kakao NYBOT, USD/t	1780,11
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	149,22
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	367,51

Värvilised metallid 3.05

USD/t

Alumiinium LME	1921,4
Vask LME	5663
Plii LME	2212
Nikkel LME	9324
Tina LME	19869
Tsink LME	2600

Väärismetallid 4.05

USD/unts, unts = 31,105 g

Kuld COMEX	1227,52
Plaatina NYMEX	896,17
Pallaadium NYMEX	792,62
Hõbe COMEX	16,31

VALUUTA

Euroopa Keskpank

Austraalia dollar	AUD	1,462
Bulgaaria leev	BGN	1,956
Hiina jüaan	CNY	7,527
Hongkongi dollar	HKD	8,497
India ruupia	INR	70,054
Jaapani jeen	JPY	122,470
Kanada dollar	CAD	1,499
Korea won	KRW	1235,520
Norra kroon	NOK	9,388
Poola zlott	PLN	4,191
Rumeenia leu	RON	4,549
Singapuri dollar	SGD	1,523
Suurbritannia nael	GBP	0,844
Šveitsi frank	CHF	1,081
Taani kroon	DKK	7,437
Tai baat	THB	37,654
Tšehhi kroon	CZK	26,871
Türgi liir	TRY	3,860
Ungari forint	HUF	312,150
USA dollar	USD	1,092

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

EUR/SEK ▲
9,6273

EUR/RUB ▼
62,5464

BÖRS

Tallinn 4.05

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,320	-3,65	3 608	15,5	4,9%	0,76	0,8%
Baltika	0,290	-1,36	435	61,9	4,1%	2,55	0,0%
Ekspress Grupp	1,310	0,77	131	8,9	9,1%	0,81	4,6%
Harju Elekter	4,360	0,46	6 700	2,7	48,3%	1,31	4,1%
LHV Group	9,410	-0,42	35 192	12,4	21,0%	2,60	1,6%
Merko Ehitus	9,310	-0,75	2 196	27,0	5,0%	1,35	4,4%
Nordecon	1,450	1,40	429	15,4	8,9%	1,37	6,2%
Olympic EG	1,780	-0,56	326 524	9,3	26,6%	2,48	5,6%
PRFoods	0,386	0,00	-	34,1	1,9%	0,66	0,0%
Pro Kapital Grupp	1,900	0,00	4 370	-	-2,7%	1,24	0,0%
Silvano FG	2,960	1,37	10 698	11,4	24,2%	2,77	3,4%
Skano Group	0,652	0,00	-	139,3	-23,0%	0,65	0,0%
Tallink Grupp	0,955	0,00	28 739	14,6	5,4%	0,79	3,1%
Tallinna Vesi	12,800	-3,76	567 932	13,4	20,1%	2,70	4,2%
Tln Kaubamaja	9,200	1,88	52 839	14,6	15,4%	2,25	6,8%
Trigon PD	0,665	0,00	-	142,0	-2,1%	1,25	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,301	-0,38	3 433	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Riia 4.05

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	5,65	-2,59	14,8	0,5	-
Latvijas Gaze	8,68	1,52	10,7	0,6	-
Olainfarm	10,00	0,00	14,1	1,5	-

Helsingi 4.05

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	5,57	-0,18	19,2	3,9	2,9
Citycon	2,28	-0,26	15,2	0,9	6,3
Elisa Comm.	32,17	0,09	19,5	4,9	4,7
Finnair	4,94	-0,40	-	0,8	-
Fortum	13,83	0,73	24,3	0,9	-
HKScan	3,39	-0,59	-	0,5	4,7
Kesko	43,02	0,02	47,8	2,1	4,6
Neste Oil	37,98	-0,55	-	2,5	3,4
Nokia	5,48	1,67	-	1,6	-
Olvi	29,58	1,30	17,5	2,9	2,5
PKC Group	23,55	0,00	84,1	3,6	-
Stockmann	7,21	0,07	-	0,5	-
Stora Enso	10,95	0,55	-	1,5	-
UPM Kymmene	24,20	-0,21	-	1,6	3,9

Vilnius 4.05

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,74	0,74	-	3,0	4,4
City Service	-	-	-	-	-
Invalda	4,350	0,00	-	1,1	-
Linas Agro	0,650	-1,22	15,9	0,6	-
Panevezio Statybos	1,020	-0,97	-	1,6	-
Siauliu Bankas	0,472	2,61	2,1	1,2	-
Snaige	0,314	0,00	-	0,6	-

Nordecon ▲
1,40%

Tallinna Vesi ▼
-3,76%

LOE VEEBIST
Värsked börsiuudised: **www.aripaev.ee/bors**
Turuülevaade: **investor.aripaev.ee**

reklaamitoimetaja Marina Altmaa
tel 667 0161
marina.altmaa@aripaev.ee

Jalgrattamatk **Gruusias.**
Reis Svaneetias, Gruusia "Šveitsis".
16. - 24. juuni 2017
Hind: 1090 €

Jalgrattareis **Prantsusmaal**.
Veiniradadel Rhone'i orust Vahemere äärde Provence'i.
17. - 25. juuni 2017
Hind: 1590 €

Krossireis **Gruusias.**
Krossikaga Gruusia metsikuid mägismaid avastamas.
1. - 9. juuli 2017
Hind: 2090 €

Suur Kaukasuse avastusretk **Gruusias**. Jalgsimatk üle Kaukasuse aheliku.
29. juuli - 5. august 2017
Hind: 1190 €

Jalgrattareis **Transilvaanias, Rumeenias.** Dracula lossist veinikeldritesse.
12. - 20. august 2017
Hind: 1290 €

Jalgrattareis **Toskaanas**.
Jalgrattaga veiniklassika radadel.
8. - 16. september 2017
Hind: 1590 €

Matkareis **Indias, Ladakhis.**
Väike-Tiibet koos india vürtsidega.
16. - 27. september 2017
Hind: 1390 €

HAWAII King of the Mountain
7 päeva Tour de France'i kuulsus-rikkaid tippe
7. - 15. oktoober 2017
Hind: 1790 €

Jalgrattareis **Kreekas.**
Peloponnesoselt Egeuse mere saartele.
14. - 22. oktoober 2017
Hind: 1590 €

Jalgrattamatk **Hiinas.**
Riisiterrassidelt karstimägedele.
14. - 22. oktoober 2017
Hind: 1350 €

Seiklusreisid

Rända sinna, kus ehe ja äge!

&MOMENTS
Seiklusreisid

Kiiretele broneerijatele soodustused!

+372 5872 2433 I info@andmoments.com I www.andmoments.com

Reiside hinnas sisaldub kohapealse programmi hind, hinnas ei sisaldu lennupiletid sihtkohta ja tagasi, kui ei ole märgitud teisiti. Kiiretele broneerijatele suured soodustused!

Äripäev

Reede, 5. mai 2017
nr 86 (5684) 3 eurot

ISSN 1406-2585

Sooduspakkumised 2. mai - 31. mai 2017

või kuni kaupa jätkub **Tule! Tutvu! Üllatu!**

Kevade Valga mnt 3 Tõrva
Leola Jakobsoni 11 Viljandi
Kaare Suur-Kaare 68 Viljandi
Suure-Jaani Lembitu 48 S-Jaani
Võhma pood Tallinna 2a Võhma
Nooruse Räpina mnt 1 Võru
Pille Kooli tee 2 Väimela
Osula pood Sõmerpalu vald Osula
Ostumarket Vabriku 11 Põlva
Eeden Weizenbergi 21 Kanepi
A-Market Valga mnt 7 Elva
Haralá Oja 12 Nõo
Karlova pood Võru 47a Tartu
Tabivere Tuuliku 8 Tabivere
Luua pood Palamuse vald Luua
Rüütli Lossi 11 Põltsamaa
Keskuse Aia 1 Jõgeva
Piiri Piiri 7 Jõgeva
Torma Tartu mnt 7 Torma
Pere pood Avinurme vald Ulvi
Avinurme pood Rakvere tänav 1 Avinurme
Jonase pood Kure 3a Paide

Koeru Jaani tee 2 Koeru
Mesilane Faehlmanni 15 Rakke
Tamsalu KM Raudtee 5 Tamsalu
Vajangu Tamsalu vald Vajangu
Kiltsi pood Pikk 2 Kiltsi
Triigi pood V-Maarja vald Triigi
Aravete Piibe mnt 16 Aravete
Ambla Pikk 16 Ambla
Lehtse Pikk 14a Lehtse
Karli Piibe mnt 8 Aeguiidu
Tapa KM 1.Mai pst 3 Tapa
Kaseke Ülesõidu 8 Tapa
Vohnja pood Kadrina vald Vohnja
Kadrina pood Nooruse 1 Kadrina
Nord Tallinna 68 Rakvere
Mõisa pood Roodeväli küla Näpi
Roobuka pood Saku vald
Loo pood Kaare tee 2 Loo
Kostivere pood Mõisa tee 3 Kostivere
Nurga pood Kuusalu tee 39 Kuusalu
Loksa pood Posti 2a Loksa
Keskuse Mere 67 Võsu

Ulvi Rägavere vald Ulvi
Ö pood Kunda tee 4 Viru-Nigula
Toila Pikk 18a Toila
Mäetaguse Kooli 7 Mäetaguse
Iisaku pood Tartu mnt 46 Iisaku
Mustvee pood Tartu 7 Mustvee
Olevi pood Olevi 27 Pärnu
Rae Riia mnt 271 a Pärnu
Jõõpre pood Aisa tee 1-6 Pärnumaa
Järvakandi pood Pargi 1 Järvakandi
Tamme pood Tamme küla
Lelle pood Lelle alevik
Kaerepere pood Kaerepere alevik
Karmani pood Kooli tn.6a Rapla
Ristiku Tallinna mnt 45 Rapla
Alu Rapla 3 Alu
Hagudi Viljandi mnt 24 Hagudi
Märjamaa pood Pärnu mnt 31A Märjamaa
Rita Märjamaa vald Varbola
Riisipere pood Metsa 2 Riisipere
Lihula pood Jaama 4 Lihula

partner: Georgi Pikk 16 V-Maarja

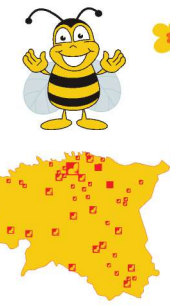

meie toidukaubad

13 maakonnas, üle 60 kaupluse
RRLektus AS, Kauba 3, Tapa 45106
tel. 32 50 960 meie@meietoidukaubad.ee

Tärniga tähistatud tooteid ei ole kõikides üksustes saadaval!

0.79 0.95 0.65 0.75 0.75 → 0.52 0.62 0.49 0.49 0.55
-34% -35% -25% -35% -27%
SUUR Perenaise sai 500g (1,04 kg)
Pagarirõst täistera 430g (1,44 kg)
Kaera pehmik 240g (2,04 kg)
Mitmevilja pehmik 240g (2,04 kg)
Kodukandi rukkileib 390g (1,41 kg) Eesti Pagar

1.59 3.29 4.79 2.99 → 1.10 1.99 3.69 1.79
-31% -38% -23% -40%
Rakvere lastevorst 300g (3,67 kg)
Rakvere grillviiner juustuga 500g (3,98 kg)
Eesti Rahwa grillvorst kg RLK
Valla juustuvorst kg

2.29 2.10 3.19 7.49 4.99 → 1.59 1.10 2.19 5.39 3.69
-31% -48% -31% -28% -26%
Hernesupikogu kg
Pereviiner 500g (2,20 kg)
Rakvere suitsusink 350g (6,26 kg)
Rakvere rulaad kg
Mõisa poolsuitsuvorst kg RLK

1.29 1.20 3.39 → 0.79 0.85 2.10
-34% -23% -38%
Kanapihvid 320g (2,47 kg)
Tallegg kiievi kotlet 110g (8,50 kg)
Järlepa kotlet kg Tallegg

3.89 3.99 3.29 → 1.99 2.29 2.29
-49% -43% -28%
Maitsestatud broilerikints kg Tallegg
Eestimaine broilerikoib kg Tallegg
Seaguljašš 450g (5,09 kg) RLK

7.49 6.29 1.39 → 5.99 4.59 0.99
-20% -27% -29%
Lepasuitsusink kg
Soolapeekon kg
Hanemaksapasteet 200g (4,95 kg) Nõo LT

3.69 4.29 3.49 1.49 → 2.59 2.99 2.49 1.10
-30% -30% -29% -26%
T/S Broileri 250g (10,36 kg)
Juubeli keedusalaami kiipse tomatiga 250g (11,96 kg)
Juubeli grillvorstid 365g (6,82 kg)
T/S Snack`n drive 85g (12,94 kg) Nõo LT

1.79 1.29 1.59 0.85 → 1.19 0.85 1.10 0.65
-34% -29% -31% -24%
Kodujuust 5% 380g (3,13 kg)
Keefir Gefilus 2,5% 1kg
Gefilus kurgi-pirni keefir 1kg
Jogurtismuuti 275g (2,36 kg) 2 sorti Valio

1.29 1.39 1.79 → 0.85 0.99 1.45
-29% -29% -19%
Kreeka jogurt maitsestamata 370g (2,30 kg)
Kreeka jogurt 370g (2,68 kg) 2 sorti
Actimel 4*100g (3,63 kg) 2 sorti *

3.49 1.89 3.99 → 2.59 1.29 2.69
-26% -32% -33%
KV Piima kg
PS Viru 300g (4,30 kg)
Peipsi sibulagrill 900g (2,99 kg) Atria

3.29 1.29 2.79 → 1.99 0.79 1.89
-40% -39% -32%
Valga hakkliha 500g (3,98 kg)
Suitsupeekon 110g (7,18 kg)
K/V Suitsutatud Juustuvorst 550g (3,44 kg) Atria

2.29 8.99 8.99 → 1.69 6.79 6.29
-26% -24% -30%
P/S Kraakovi 270g (6,26 kg) *
S/K Peekon kg *
Talusink kg * Saaremaa LT

7.49 1.79 2.19 → 5.29 1.29 1.69
-29% -28% -23%
S/K Pikk seasink kg *
Suitsusardell Isukas 500g (2,58 kg) *
T/S Ehe 180g (9,39 kg) * Rannarootsi LT

1.99 1.29 0.75 1.69 1.29 → 1.19 0.79 0.55 1.19 0.99
-40% -34% -27% -30% -23%
Heeringafilee Traditsiooniline 240g (4,96 kg)
Krabipulgad 150g (5,27 kg) Vici
Kilu tomatis 240g (2,29 kg) Kurzu Zeme
Saaremaa kilu 240g (4,96 kg) Kaluri
Skumbria õlis 240g (4,13 kg)

4.49 1.99 2.59 1.29 → 2.79 1.39 1.99 0.99
-38% -30% -23% -23%
Juust Atleet Originaal 500g viil (5,58 kg) Valio
Hiirte juust viilutatud 200g (6,95 kg)
E-Piim Special juust 350g (5,69 kg) *
Riivjuust Havarti 150g (6,60 kg)

1.49 1.19 2.19 2.39 1.49 → 0.99 0.79 1.69 1.79 0.99
-34% -34% -23% -25% -34%
Eesti Taluvõi 82% 150g (6,60 kg) Estover
Delma võimaitseline margariin 400g (1,98 kg)
Pik Nik rebitavad juustupulgad 140g (12,07 kg) *
Viola sulatatud juust 370g (4,84 kg) *
Viola sulatatud juust suitsuvorstiga 185g (5,35 kg)

2.69 1.99 0.79 1.59 → 1.89 1.49 0.55 0.59
-30% -25% -30% -63%
Röömurull 300g (6,30 kg)
Kohupiima-sefiirikook 210g (7,10 kg)
Viineripirukas 120g (4,58 kg) Eesti Pagar
Lutik poolikud virsikud 530g/320g (1,84 kg) *

0.33 0.69 0.69 0.79 → 0.39 0.55 0.55 0.59
-26% -20% -20% -25%
Sokolaadibatoon Snickers 50g (7,80 kg)
Kinder Bueno 43g (12,79 kg)
Kinder Bueno White 39g (14,10 kg) *
Kismet Omar 55g (1,07 kg)

2.49 3.99 3.39 → 1.99 2.99 2.49
-20% -25% -27%
Kompvek Vaarika jogurtitäidisega 150g (13,27 kg) Fazer
Sokolaad Anneke 300g (9,97 kg) Kalev
Sokolaad Milka maapähklikaramellitäidisega 276g (9,02 kg)

3.19 1.39 0.89 → 2.49 0.99 0.69
-22% -29% -22%
Küpsis Doris 250g (9,96 kg) *
Küpsis Trio glasuuriga 250g (3,96 kg)
Vahvel Madara Sokolaadi 185g (3,73 kg)

3.29 1.39 → 2.49 0.89
24% -36%
Jäätis 510g (4,88 kg) 2 sorti
Jäätis Onu ESKIMO EV 100 100g (8,90 kg) 3 sorti

4.99 4.99 4.59 12.99 → 3.29 3.49 3.99 8.99
-34% -30% -13% -31%
Kohv Kulta Katrina 500g (6,58 kg) *
Kohv Löfbergs Lila 500g (6,98 kg) 2 sorti
Kohv President 500g (7,98 kg)
Kohviuba Jacobs Krönung Caffe Crema 1kg *

2.69 1.79 1.29 2.89 2.49 3.69 → 1.79 0.89 0.99 1.89 1.79 2.79
-33% -50% -23% -35% -28% -24%
Salvest Ketšup 1kg
Felix Pastakaste Viirtsidega 360g (2,47 kg)
Majonees Provansaal 450g (2,20 kg) Tarplan
Risso rapsiõli 1l
Olivia küpsetusõli 1l *
Oilio Ekstra Neitsioliivõli basiilikuga 250ml (11,16 l) *

0.39 0.89 0.89 1.69 1.59 → 0.29 0.55 0.55 1.19 0.99
-26% -38% -38% -30% -38%
Presto Sarveke 400g (0,73 kg)
Pasta durum Penne 500g (1,10 kg)
Pasta durum Spaghetti 500g (1,10 kg) *
Makaron Panzani sarveke 500g (2,38 kg) *
Kalew nisujahu T-405 2kg (0,50 kg)

1.19 1.29 1.25 1.49 0.95 → 0.89 0.89 0.89 0.99 0.59
-25% -31% -29% -34% -38%
Plaadikoogipulber 400g (2,23 kg) Tartu Mill
Hommikusöök Nööpsud 225g Lotte (3,96 kg)
Nordic kiirkaerahelbed 500g (1,78 kg)
Helen Riisihelbed 500g (1,98 kg) *
Baltix riis 4* 100g (1,48 kg) *

1.19 1.59 1.99 0.99 1.49 → 0.75 0.99 1.49 0.75 0.99
-37% -38% -25% -24% -34%
Frutico rohelised herned 680g/420g (1,79 kg)
Frutico marineeritud kurgid 870g/450g (2,20 kg)
Felix Perekurk 680g/360g (4,14 kg)
Frutico kodu salat 820g/500g (1,50 kg) *
Coroos küpsetatud oad tomatikastmes 420g (2,36 kg) *

1.99 0.69 1.19 1.39 1.39 → 1.10 0.69 1.10 1.39 1.39
-45% -30% -45% -34% -34%
Lambi salvrätikud 80tk (0,01 tk)
VILEDA Tip-Top svammid 3tk (0,23 tk)
Hambapasta Signal White 75ml (14,67 l) *
Margarita muna šampoon 250ml (5,56 l)
Margarita muna palsam 200ml (6,95 l) *

1.95 1.45 1.39 14.60 → 1.29 0.89 0.99 8.99
-34% -39% -29% -38%
Whiskas kiisueine 4*100g (3,23 kg) 2 sorti *
Friskies kuivtoit kassidele 300g (2,97 kg) 2 sorti *
ROKUS konservtoit koertele 810g (1,22 kg) 2 sorti
Canis Major koeratoit 10kg (0,90 kg)

0.59 0.69 0.79 4.99 12.99
+punt 0,10 +punt 0,60 +punt 0,10 +punt 5,40
Hele Nisuõlu 5% 0,5l (1,18 l)
Hele õlu Saku On Ice 5% 0,33l (2,09 l)
Hele õlu Carlsberg 5% 0,5l (1,58 l)
Hele õlu Saku Rock 5,3% 0,568l 6-pakk (1,46 l)
Hele õlu Saku Kuld 5,2% 0,33l (1,64 l)
TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA. ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.

0.69 0.79 0.89 4.99
+punt 0,10 +punt 0,10 +punt 0,60
Hele õlu Pilsner 4,2% 0,5l (1,38 l)
Hele õlu Saaremaa Tuulik 4,7% 0,5l (1,58 l)
Hele õlu Ale Coq Alexander 5,2% 0,568l (1,57 l)
Hele õlu A.Le Coq Premium 4,7% 0,5l 6-pakk (1,66 l)
TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA. ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.

0.59 0.99 0.89 2.69
+punt 0,10 +punt 0,10 +punt 0,60
Tume õlu Karksi Eripruul Tume 4% 0,5l (1,18 l) *
Hele õlu Corona Extra 4,5% 0,355l (2,79 l) *
Hele õlu Lapin Kulta 5,2% 0,5l (1,78 l) *
Hele õlu Faxe Premium 5% 0,5l 4-pakk (1,35 l) *
TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA. ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.

0.89 0.79 0.99 1.69 → 0.59 0.59 0.79 1.10
+punt 0,10 +punt 0,10
-34% -25% -20% -35%
Saku Originaal alkoholivaba 0,5l (1,18 l) *
Energiajook Hustler 0,5l (1,18 l)
Vitamineral Welness 0,75l (1,05 l) *
Klassikaline kali 2l (0,55 l)

1.69 1.59 1.99 → 1.29 0.99 1.29
-24% -38% -35%
Nacho juustupallid 150g (8,60 kg) Balsnack
Kartulikrõps Lays Maxx juust-sibul 140g (7,07 kg)
Kartulikrõps Estrella sibula-juustu 200g (6,45 kg)

1.85 1.99 2.19 2.79 → 0.99 0.99 1.29 1.69
-46% -50% -39% -39%
Zewa Easy lehträtikud 120tk (0,01 tk) *
Majapidamispaber Daisy Clean XXL 2 rulli (0,50 tk) *
Tualettpaber Zewa Deluxe 4 rulli (0,32 tk)
Tualettpaber Soft&Easy 8 rulli (0,21 tk) *

1.99 2.49 1.89 2.49 → 1.29 2.49 1.29 1.79
-35% -69% -32% -28%
Mayeri Klaasipesuvahend Sensitive 500ml (2,58 l)
Pesugeel Omo Tropical 1l *
Mayeri Süütevedelik HOT piirituse baasil 1l
Grillisüsi Black Dragon 2kg , tamm (0,90 kg)

0.59 0.59 1.10 2.59
+punt 0,10 +punt 0,10
Siider Somersby Apple 4,5% 0,33l (1,79 l)
Muu alk.jook Garage Hard Lemon 4,6% 0,33l (1,79 l) *
Muu alk.jook A.Le.Coq G:N Rummu Koola 5,5% 0,5l (2,20 l) *
Muu alk.jook Sinebrychoff Grapefruit 5,5% 1,5l (1,73 l)
TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA. ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.

3.19 3.19 3.19 3.39
Arom.puuviljavein Monte Cristo 10% 0,75l (4,25 l) 2 sorti
Vein Luciente Semi Sweet Blanco 11% 0,75l (4,25 l)
KGT vein Luciente Semi Sweet Tinto 13% 0,75l (4,25 l)
Aromatiseeritud puuviljavein Special Cherry 13% 0,75l (4,52 l)
TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA. ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.

3.99 3.99 3.99 4.49
KGT vein Dreamer Late Harvest 11,5% 0,75l (5,32 l) 2 sorti
KPN vein Baron Rosen Mosel 9% 0,75l (5,32 l) *
KT vein Baron Rosen Riesling 9,5% 0,75l (5,32 l)
GT vein Vina Maipo 12% 0,75l (5,99 l) 2 sorti *
TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA. ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.

0.69 0.75 0.79 1.89
+punt 0,10 +punt 0,10
-5% -11% -21%
Vishy Fresh Bubbles Pear 1,5l (0,46 l) *
Aura Fruit Rohline tee-virsikujook 1,5l (0,50 l)
Värska Sidrunivesi 1,5l (0,53 l)
Aloe Vera Aleo Premium jook 1,5l (1,26 l)

0.99 1.19 → 0.75 0.69 0.99 1.19
+punt 0,10 +punt 0,10
-24% -42%
Limonaad Traditsiooniline 1,5l (0,50 l)
Pepsi Cola 1l *
Nestea Forest Fruits 1,5l (0,66 l) *
Fanta Vaarikas 2l (0,60 l) *

1.39 0.69 1.20 0.99 → 0.69 0.79 0.69 0.69
-50% -37% -30%
Marli Vital Mustika-aroonia-viinamarjajook 1l *
Marli Natur Magus Apelsini täismahl 1l *
Gutta Ploominektar 1l
Aura Tomatimahl 1l

0.39 1.79 2.75 → 0.30 0.99 1.69 1.99
+punt 0,10
-23% -45% -28%
Lotte Multinektar 0,2l (1,50 l)
Gutta Max Granaatõunajook 2l (0,50 l)
Graninini Multivitamiininektar 1l *
Siirup Söstra-maasikamaitseline 1,5l (1,33 l)

2.49 3.49 3.99 4.49 5.99
Gaseeritud puuviljavein Sovetskoje Zolotoje 10% 0,75l (3,32 l)
Gaseeritud puuviljavein Totino Party Mojito 11,5% 0,75l (4,65 l)
Kvaliteetvahvein Tõrley Muscateller 11% 0,75l (5,32 l)
Vahvein Vitis Nostra Vino Spumante 11% 0,75l (2,57 l) *
Kpn kvaliteetvahuvein Freixenet Carta Nevada s-seco 11,5% 0,75l (7,99 l) *
TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA. ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.

4.69 6.99 9.99 10.99
Liköör Jõrvikra 18% 0,5l (9,38 l)
Liköör Vana Tallinn Original Cream 16% 0,5l (13,98 l) *
Liköör Vana Tallinn 45% 0,5l (19,98 l)
Liköör Jägermeister 35% 0,5l (21,98 l)
TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA. ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.

5.99 7.99 11.99 8.99 23.99
Muu piiritusjook Casablanca Fire Spice 30% 0,5l (11,98 l)
Rum Barbuda Black 37,5% 0,5l (15,98 l)
Rum Tobacco Black 37,5% 0,7l (17,13 l)
Whiskey Jim Beam White Label 40% 0,35l (25,69 l) *
Whiskey Jack Daniels 40% 0,7l (34,27 l) *
TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA. ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.

7.99 9.99 10.99 17.99
Brandy Imperial XII 36% 0,5l (15,98 l)
Muu piiritusejook Metaxa 5* 38% 0,5l (19,98 l) *
Brandy J.P. Chenet XO 36% 0,5l (21,98 l) *
Cognac Larsen VS 40% 0,5l (35,98 l) *
TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA. ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.

8.99 12.50 7.99 19.99
Viin Green Day 40% 0,5l (17,98 l) *
Viin Absolut 40% 0,7l (17,86 l) *
Gin Finsbury Lond.Dry 37,5% 0,5l (15,98 l)
Gin Rives 1880 38,3% 0,7l klaasiga (28,56 l) *
TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA. ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.

7.99 7.99 11.99 13.99
Viin Medoff Classic 40% 0,5l (15,98 l)
Viin Moskovskaja Osobaja 40% 0,5l (15,98 l) *
Mernaja na Moloke 40% 0,7l (17,13 l)
Viin Russian Formula 40% 1l *
TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA. ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.

2.09 6.19 7.49 10.99 11.99
Viin Monopol 40% 0,2l (14,95 l)
Viin Veskimeister 40% 0,5l (12,38 l)
Viin Saaremaa 40% 0,5l (14,98 l)
Viin Viru Valge 40% 0,7l (15,70 l)
Moe viin 40% 0,7l (17,13 l)
TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA. ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.

Piltidel on illustreeriv tähendus

www.meietoidukaubad.ee